Ազգ

Azg
armenian daily

Յունիս 19
Շաբաթ
1993

ՈՒՍՏԱԿԱՐ ԱԶԳԱՅԻՆ ՕՐԱԹԵՐԹ
Գ տարի, թիւ 115 (366)
գինը 10 ռ.
դասիչ 69149
Երեւան 375010
Հանրապետութեան 47
հեռ. 581841, ֆաքս 562941
տելեքս 243266 CPIRI SU

Բալկաններ

Բոսնիայում այս անգամ էթնիկական բաժանումներ

Աղեբցուցիչ փոփոխություն տեղի ունեցավ բոսնիական արյունոտ հակամարտության մեջ. միջազգային փաղափական միջնորդները Բոսնիայի իսլամական կառավարությանը հայտնեցին, թե խաղաղ կարգավորման Վենս-Օուեն ծրագիրը մահացած է արդեն եւ իրենց սփուռ դիրքերը հաշվի առնելով, իսլամները պետք է համաձայն գտնվեն երկիրը խորվար, իսլամ, սերբ էթնիկական բաժանման ենթարկվելու ծրագրին: Մանավանդ որ նախագահ Քլինթոնը հայտարարել էր, թե Միացյալ Նահանգները դեմ չի կանգնելու նման ծրագրին: Բնականաբար, բոսնիացի մահմեդականները դեմ արտահայտվեցին առաջարկվող ծրագրին, մինչ խորվաթներն ու սերբերը ողջունեցին այն: ■

Ղարաբաղ

Խփվեց ադրբեջանական հերթական ինքնաթիռը

Երեկ առավոտյան ադրբեջանական բանակի մի քանի ռազմական ինքնաթիռներ փորձել են ռմբակոծել Ստեփանակերտը: ԼՂՀ պաշտպանության բանակի հակաօդային պաշտպանության ուժերը ստիպված են եղել դիմել պատասխան գործողությունների, որոնց հետեւանքով ինքնաթիռներից մեկը Ասկերանի շրջանի օդային տարածքում խփվել է: Մնացած ինքնաթիռները ետ են վերադարձել: Այս մասին Ստեփանակերտից հաղորդում է մեր թղթակից ՎԱՀՐԱՄ ԱՂԱՋԱՆՅԱՆԸ, վկայակոչելով ԼՂՀ պաշտպանության բանակի շտաբից ստացված տեղեկությունները: Ինչ վերաբերում է Ղարաբաղի արեւելյան ռազմաճակատներին, ապա այստեղ երեկ եւ նախորդ գիշեր ընթացել են դիրքային մարտեր, որոնց հետեւանքով ռազմաճակատի գծի փոփոխություններ չեն արձանագրվել: Նույն տեղեկությունները հաստատում է նաեւ Սնարք գործակալությունը:

Իրենց հերթին ադրբեջանական աղբյուրները հաղորդում են, թե երեկ հայկական կազմավորումները Աղդամի եւ Մարտակերտի ուղղություններով լայնածավալ գրոհ են սկսել: Ադրբեջանի պաշտպանության նախարարության տվյալներով, հայկական ուժերի գրոհը հաջողվել է կասեցնել քաղաքներից մի քանի կմ հեռավորության վրա: Բաքվի ռազմական փորձագետներն այն կարծիքին են, թե հայկական ուժերի վերջին գրոհը նպատակ ունի շրջապատել Աղդամն ու Մարտակերտը, ինչպես նաեւ փակել երկու քաղաքներն իրար միացնող ճանապարհը, որով ներկայումս բնակչությունը տեղափոխվում է դեպի արեւելք: Հիշեցնենք, որ ինչպես Մարտակերտում, այնպես էլ Աղդամում վաղուց արդեն խաղաղ բնակիչներ չկան:

Ինչ վերաբերում է Հայաստանի սահմանամերձ շրջաններին, ապա այստեղ երեկ եւ նախորդ գիշեր ռազմական որեւէ լուրջ միջադեպ չի արձանագրվել:

«Ազգ»

Քերոլայն Քոկսը վկայում է

Ստեփանակերտ, 18 հունիս, Սնարք: «Ես վկայում եմ Լեռնային Ղարաբաղի Հանրապետության մայրաքաղաքի ռմբակոծումների փաստը»: Արդեն երկու օր Ստեփանակերտը, որտեղ ես գտնվում եմ մարդասիրական առաքելությամբ, ինչպես նաեւ այդ հանրապետության Մարտակերտի շրջանի խաղաղ գյուղերն ուժգին հրետակոծման են ենթարկվում Ադրբեջանի տարածքից», Սնարք գործակալությանը տված հարցազրույցում հայտարարեց Քերոլայն Քոկսը:

Հենց այսօր բրիտանական խորհրդարանի լորդերի պալատի փոխխոսնակը բաց նամակ է հղել ԵԱՀԽ շրջանակներում խաղաղ նախաձեռնության հեղինակ ինը երկրների ղեկավարներին: Ուղերձում Քերոլայն Քոկսը գրում է, որ ժամանելով Ստեփանակերտ, վկա դարձավ այն բանին, որ Ղարաբաղի քաղաքներն ու գյուղերը կրկին դարձել են ադրբեջանական բանակի թիրախ: Հարձակումն սկսվեց այն բանից հետո, երբ ԼՂՀ ղեկավարությունը դրական պատասխան տվեց խաղաղարար նախաձեռնությանը:

«Ես ցանկանում եմ, որպեսզի բոլորն իմանան, որ Ադրբեջանը խախտում է հրադադարի մասին պայմանագիրը», ասաց Քոկսը: ■

Ադրբեջան

ԷԼՉԻԲԵՅԸ ՀԵՌԱՑԱՎ ԱՆՀԱՅՏ ՈՒՂՂՈՒԹՅԱՄԲ ԱԼԻԵՎԸ ՎԵՐՑՐԵՑ ԻՇԽԱՆՈՒԹՅՈՒՆԸ

Ադրբեջանի Գերագույն խորհրդի նախագահ Հեյդար Ալիեւը հանրապետության հեռուստատեսությամբ հայտարարեց, որ ստանձնում է պետության ղեկավարի պարտականությունները: Նա հայտնեց, որ նախագահ Աբուլֆազ Էլչիբեյն անցած գիշեր հեռացել է Բաքվից: Դրանից առաջ, իր խոսքերով, Ալիեւը հանդիպում էր ունեցել Էլչիբեյի հետ: Էլչիբեյն ինքնաթիռով մեկնել է իր ծննդավայր Նախիջեւան, իսկ Նախիջեւանի օդանավակայանից Ժողճակատի մի խումբ ակտիվիստների հետ մեքենայով գնացել է անհայտ ուղղությամբ: Հեյդար Ալիեւը նշեց, որ ներկայումս Էլչիբեյի գտնվելու վայրը հայտնի չէ, բայց ինքը կջանա կապ հաստատել նրա հետ: «Ես չեմ կարող բացատրել նախագահ Էլչիբեյի այդ արարքի պատճառը, ասաց նա: Անկասկած, նրա այդ քայլը չեմ կարող արդարացնել: Քանի որ նախագահ Էլչիբեյն ընտրված է ժողովրդի կողմից, որքան էլ դժվար լինեք, նա պետք է մինչեւ վերջ մասնակցեր իրադրության կարգավորմանը եւ չպետք է հեռանար»: Հիշեցնենք, որ դրանից երկու օր առաջ Ինտերֆաքս գործակալությանը տված հարցազրույցում Ալիեւը նշում էր, թե իրադրությունը «չափազանց ծանր է» հանրապետությունում եւ թե «Գյանջայի դեպքերը դեռ երկար ժամանակ ողբերգաբար կանդրադառնան երկրի իրադրության վրա»:

«Քանի որ Էլչիբեյը որեւէ մեկին չի հանձնարարել իր պարտականությունների կատարումը, ես որպես Ադրբեջանի Հանրապետության Գերագույն խորհրդի նախագահ, սահմանադրությանը համապատասխան, ստանձնում եմ նախագահի պարտականությունները, իշխանությունը, պատասխանատվությունը», ասաց Ալիեւը: Նա հույս հայտնեց, որ ժողովուրդը կաջակցի իրեն ներկա սուր ճգնաժամից դուրս գալու գործում: Նա այդ դժվար պահին միասնության, հանդուրժողության, զսպվածության կոչ արեց, որպեսզի կանխվի արյունահեղությունը եւ հնարավոր դիմակայությունը:

Հեյդար Ալիեւը հայտնեց, որ ինքն ուրբաթ օրը զրուցել է խռովարարների ղեկավար գնդապետ Սուրաթ Հուսեյնովի հետ եւ նրան խոստացել, որ Գյանջայի դեպքերի մեղավորները կպատժվեն: «Ես նրան հանդուրժողության կոչ արեցի, սակայն ոմանք իրենց շահերը պետականից բարձր են դասում», նշեց նա:

Ալիեւը հայտնեց, որ Սուրաթ Հուսեյնովի հետ զրուցելիս ինքը նրան կոչ է արել հանդես բերել զսպվածություն, չհիկացնել իրավիճակը եւ սպասել Գյանջայի դեպքերի առնչությամբ պատգամավորական քննչական հանձնախմբի հետաքննության արդյունքներին:

Ըստ BBC ռադիոկայանի անգլիական բաժնի լուրերի, Ալիեւն արտակարգ նիստի է հրավիրել երկրի խորհրդարանը, իսկ Էլչիբեյի կողմնակիցները ծանր զենքերով զինված հավաքվել են Ժողճակատի գլխավոր կենտրոնի առաջ: Նույն ռադիոկայանի համաձայն, Թուրքիան եւ Իրանը հայտարարել են, թե թիկունք են կանգնում «ժողովրդականորեն ընտրված նախագահի» Էլչիբեյին, իսկ Եվրոպական համայնքի խորհուրդը «խոր մտահոգություն» է արտահայտել Ադրբեջանում ժողովրդավարական քվեարկությամբ ընտրված առաջին նախագահի ճակատագրի նկատմամբ:

Մինչդեռ Էլչիբեյի մամուլի ծառայությունը Բաքվում տարածել է մի հայտարարություն, որտեղ ասվում է, թե հունիսի 17-ի լույս 18-ի գիշերը «իր անվտանգությունն ապահովելու եւ Բաքվում արյունալի դեպքերը կանխելու նպատակով» նա թռել է Նախիջեւան:

Աբուլֆազ Էլչիբեյն Ադրբեջանի նախագահ է ընտրվել անցյալ տարվա հունիսին այլընտրական հիման վրա կայացած համընդհանուր ընտրությունների շնորհիվ: Այն ժամանակ նրա օգտին քվեարկել էր քվեարկության մասնակիցների մոտ 60 տոկոսը: Նախագահական ընտրությունները նշանակվել էին խորհրդարանի կողմից նախկին նախագահ Այազ Մութալիբովի իշխանազրկումից հետո, որը նույնպես ընտրվել էր համընդհանուր ընտրություններով:

«Ազգ»

Ղարաբաղը մտահոգ, Հայաստանը չի խառնվում

«Մենք մտավախություն ունենք, որ Ադրբեջանը կիրաժարվի Մինսկի խմբի խաղաղարար նախաձեռնությունից», ասաց Լեռնային Ղարաբաղի Հանրապետության Գերագույն խորհրդի մամուլի քարտուղար Գեղամ Բաղդասարյանը, պատասխանելով Ադրբեջանում տիրող ներքին իրավիճակի գնահատականի մասին մեր հարցին: Միաժամանակ նա նշեց, որ Լեռնային Ղարաբաղը շահագրգռված է Ադրբեջանի կայուն վիճակով:

Նույն հարցի վերաբերյալ ՀՀ նախագահի մամուլի քարտուղար Արամ Աբրահամյանը զուսպ արտահայտվեց: Նա լոկ նշեց, թե Հայաստանը չի խառնվում հարեւան հանրապետության ներքին գործերին:

«Ազգ»

Հայաստան

Դարձյալ գազի սուր պակաս

Երեկ Ինտերֆաքս գործակալությունը ոչ պաշտոնական աղբյուրների վրա հենվելով, հաղորդեց, թե այսօր շաբաթ օրը ՀՀ վարչապետ Հրանտ Բագրատյանը կմեկնի Մոսկվա գազի եւ հեղուկ վառելանյութ ներկրելու հարցերի շուրջ բանակցություններ վարելու նպատակով: Հայաստանի վարչապետի մամուլի քարտուղար Վլադիմիր Մանոյանը հերքելով այդ լուրը, նշեց, որ վարչապետն այսօր պետք է վարի կառավարության նախագահության հերթական նիստը: Միաժամանակ, ԻԹԱՌ-ը հաղորդում է նաեւ, որ նույն աղբյուրի համաձայն, գազի մուտքը Հայաստան դադարեցվել է Թուրքմենստանի կողմից գազի գների կրկնակի բարձրացումից հետո: Առայժմ, ԻԹԱՌ-ի թղթակցի հաղորդմամբ, երեւանցիներին տրվում է 2 ժամ էլեկտրաէներգիա: Արդյունաբերական հիմնարկներին տրվող էլեկտրաէներգիան նույնպես կրճատվել է: Այժմ արդյունաբերության համակարգի 400 ձեռնարկություններից աշխատում են միայն 44-ը:

«Ազգ»

Վրաստան

Ինքնաթիռի վթարից 40 զոհ

Ինչպես Ինտերֆաքսին հայտնեցին Վրաստանի քաղաքացիական ավիացիայի վարչությունում, հինգշաբթի օրը ժամը 22-ն անց 15 րոպեին Դուշեթի շրջանի Չոփորթի գյուղի մոտ աղետի է ենթարկվել Բաթում-Բաքու-Աշգաբադ-Չիմքենդ երթուղու ԱՆ-26 փոխադրական բեռնատար ինքնաթիռը: Ըստ նախնական տվյալների, ինքնաթիռում եղել է մոտ 40 ուղեւոր: Աղետի վայր է մեկնել հանձնախումբ, որը փորձում է պարզել զոհերի թիվը եւ աղետի պատճառները:

ԻԹ

Մի՞թե

ԿՀՎ-ի եւ ՊԱԿ-ի համատեղ ձեռնարկությունը

Կենտրոնական հետախուզական վարչության (ԿՀՎ) եւ ՊԱԿ-ի նախկին աշխատակիցները ստեղծել են համատեղ ձեռնարկություն, որը Ռուսաստանում սպասարկում է ամերիկացի գործարարներին: Ռուսական կողմից համահիմնադիրներ են դարձել պաշտոնաթող գեներալներ Յուրի Դրոզդովը եւ Վլադիմիր Մեդվեդեւը: Ռուսաստանում համատեղ ձեռնարկության շահերը ներկայացնում է «Նամակոն» ընկերությունը, Ամերիկայում գործը վարում է «Ալեքսիս ինթերնեյշընըլ» ֆիրման, որի կենտրոնակայանը գտնվում է Բոստոնում: Երկու ընկերությունները շահավետ գործ սկսելու հույսով նախկին ԽՍՀՄ հանրապետություններում ճամփորդող ամերիկացի գործարարներին տրամադրում են ավտոմոբիլներ, թարգմանիչներ, ինչպես նաեւ ազդեցիկ պաշտոնական անձանց հետ կապեր հաստատելու հնարավորություն: Սակայն սպասարկումների խսկապես արժեքավոր ծեսն այն է, որ համատեղ ձեռնարկությունը մտադիր է Ռուսաստանում Արեւմուտքի հնարավոր ներդրողների համար ապահովել թիկնապահներ, ինչպես նաեւ անվտանգության այլ միջոցներ:

ԱՐՍԵՆ ԳՐԵՍԻՏԱՌՏԱՍՏ

Աշխարհ

Զոհեր ՄԱԿ-ի խաղաղապահների շարքերում

Սոմալիում ՄԱԿ-ի խաղաղապահ զինվորներից սպանվեց 6 եւ վիրավորվեց 43 հոգի, հինգշաբթի օրը, երբ ամերիկյան օդուժի չորսօրյա ռմբակոծումներից հետո կապույտ սաղավարտները մտան մայրաքաղաքի այն շրջանները, ուր ամրացել էր գեներալ Այդիդը, որի զինյալներն անցյալ շաբաթ սպանել էին պակիստանցի 23 խաղաղապահների: Հինգշաբթի օրվա սպանվածների թվում նույնպես կա մի պակիստանցի, մինչ մյուս 5-ը մարոկկոցիներ են: Նմանապես մարոկկոցիներ են վիրավորներից 36-ը, 3-ական ֆրանսիացիներ եւ պակիստանցիներ, իսկ մեկը՝ ամերիկացի: Առայժմ կարելի չի եղել ճշտել բախումներում զոհված սոմալցիների թիվը: ՄԱԿ-ի զինվորները փնտրում են Այդիդին: ԱՄՆ նախագահ Քլինթոնը երեկ պատերազմական գործողությունները Սոմալիում հայտարարեց «մեծ հաջողությամբ ավարտված»: Նա Այդիդին համարեց «մարդկության դեմ ոճրագործ» եւ ՄԱԿ-ից պահանջեց խաղաղապահ ուժերի դեմ ոճրային որեւէ արարք այսուհետեւ համարել մարդկության դեմ գործված ոճիր:

Անվստահության քվե Ճապոնիայի կառավարությանը

Թվում է, թե Ճապոնիայի ընդդիմադիր կուսակցությունները խորհրդարանում բավարար ձայն էին հավաքել անվստահության քվե տալու վարչապետ Միածավայի դեմ եւ այդպիսով նոր ընտրություններ անցկացնել երկրում, ինչը կարող է լրջորեն ցնցել իշխանության գլուխ գտնվող Ռամկավար ազատական կուսակցությանը: Երեկ կայացած քվեարկության ժամանակ վարչապետի դեմ քվեարկեցին նաեւ իր կուսակցության ներկայացուցիչներից ոմանք, դժգոհ կոռուպցիոն գործունեությունից: Ընդդիմություն-վարչապետ հարաբերությունների սրման պատճառը Միածավայի ձախողությունն է երկրում քաղաքական եւ ընտրական բարեփոխումներ անցկացնելու գործում: Ճապոնիայում խորհրդարանական ընտրությունները տեղի կունենան հուլիսի վերջերին:

Սեւ ծովում 1-ը = 2-ի

Ռուսաստանի նախագահ Բորիս Ելցինը եւ Ուկրաինայի նախագահ Լեոնիդ Կրավչուկը համաձայնվեցին Սեւ ծովում գտնվող նախկին խորհրդային նավատորմը բաժանել երկուսի՝ ռուսական եւ ուկրաինական: Երկու երկրների պետերը համաձայն գտնվեցին նաեւ ուկրաինական Սեւաստոպոլ եւ մյուս նավահանգիստները համատեղ օգտագործելու իրենց նավատորմերի համար, գոնե մինչեւ 1995 թիվը:

Կաշառակերության մեղադրանք Հնդկաստանի վարչապետի դեմ

Հնդկաստանի վարչապետ Ռաոն հերքեց իր հասցեին եղած ամբաստանությունները, թե 1991 թ. ընտրություններին մի բրոքերից ստացել է 11 մլն ռուփի (320 հազար դոլլար) գումար, որպես կաշառք-օգնություն: Բրոքերը դատարանում կրկին պնդեց, թե դիպլոմատ պայուսակի մեջ այդքան գումար բերել է Ռաոյի գրասենյակին: ■

digitised by A.R.A.R.@

ՊԱՏԵՐԱԶՄԸ ՆՈՐ ԾԱՎԱԼՆԵՐ Է ԸՆԴՈՒՆՈՒՄ

Եւ այդ ամենը խաղաղության հույսի մեծացմանը զուգահեռ

Անցյալ շաբաթը Լեռնային Ղարաբաղում նշանավորվեց ռազմական գործողությունների կտրուկ աշխուժացմամբ, երբ ադրբեջանական կազմավորումները մոտ երկու շաբաթ տեւած հարաբերական հանգստից հետո լայնածավալ գրոհ սկսեցին Ղարաբաղի արեւելյան ճակատի ողջ երկայնքով, ակնհայտորեն նպատակ ունենալով շեղել ժողովրդի ուշադրությունն Ադրբեջանի ներքաղաքական առճակատումից եւ ռազմական հաջողությունների միջոցով ամրացնել իշխանությունների խարխլված դիրքերը: Այսպես, դեռեւս հունիսի 12-ի վաղ առավոտյան ադրբեջանական ուժերը Աղդամի շրջանի ռազմական հենակետերից մի քանի ժամ շարունակ անխնա ուժգին հրետակոծության ենթարկեցին Մարտակերտի, Մարտունու եւ Ասկերանի շրջանների սահմանամերձ գրեթե բոլոր գյուղերն ու հայկական դիրքերը, որից հետո երեք ուղղություններով անցան լայնածավալ հարձակման: Նույն օրը Քյասալի մարտերից հետո Մարտունու շրջանի հայկական ուժերին հաջողվեց ոչ միայն կասեցնել թշնամու գրոհը, այլեւ անցնել հակահարձակման եւ լիովին ոչնչացնել թշնամու ռազմական հենակետը Աղդամի շրջանի Մարզիլի գյուղում: Հունիսի 12-ին թշնամու գրոհը ձախողվել է նաեւ Ասկերանի ուղղությամբ, որտեղ ԼՂՀ պաշտպանության բանակի ուժերը հակառակորդին ետ են շպրտել նախնական դիրքերը եւ ոչնչացրել մի քանի կրակակետ: Ինչ վերաբերում է Մարտակերտի շրջանին, ապա այստեղ ադրբեջանական բանակի հուժկու հարձակման առաջին ալիքը տեւել է երկու օր, որոնց ընթացքում հայկական ուժերը կարողացել են ոչ միայն ազատագրել Լյուլասազ եւ Տոնաշեն գյուղերը, այլեւ լռեցնել թշնամու կրակակետերն Ալիաղալի գյուղում: Ցավոք, ռազմաճակատի բոլոր հատվածներում էլ հայկական կազմավորումներին չի հաջողվել խուսափել մարդկային կորուստներից:

Հունիսի 14-ին արեւելյան ռազմաճակատի ողջ երկայնքով մարտական գործողությունները շարունակվել են: Հակառակորդը հեռահար հրետանու եւ «Գրադ» կայանքներից ուժգին հրետակոծության է ենթարկել Ասկերանի շրջանի սահմանամերձ գյուղերը, որի հետեւանքով խաղաղ բնակչության շրջանում զոհեր եւ վիրավորներ են եղել: ԼՂՀ պաշտպանության բանակի կազմավորումները ստիպված են եղել դիմել համարժեք պատասխան գործողությունների: Ըստ ադրբեջանական աղբյուրների, հունիսի լույս 14-ի գիշերը Լաչինի միջանցքով Հայաստանից Ղարաբաղ է հասցվել 17 միավոր զրահատեխնիկա, այդ թվում T-72 տիպի տանկեր: Այդ օրը Ադրբեջանի պաշտպանության նախարարությունը հայտարարել է նաեւ, թե իբր լայնածավալ գրոհը սկսել են հայկական կազմավորումները, օգտագործելով տասնյակ տանկեր, զրահամեքենաներ եւ ռազմական ինքնաթիռներ, եւ ներկայումս Աղդամ քաղաքը երեք կողմից շրջապատված է հայկական ուժերով: Հաջորդ օրը Մարտունու, Մարտակերտի եւ Ասկերանի շրջանների սահմանամերձ բնակավայրերի հրետակոծումը շարունակվել է: Այդ ընթացքում ադրբեջանական ուժերին հաջողվել է վերագրավել Ալիաղալի գյուղը: Եւս մեկ օր անց հունիսի 16-ի վաղ առավոտյան թշնամին մի քանի ժամ տեւած հրետանային նախապատրաստությունից հետո լայնածավալ գրոհ սկսեց Մարտակերտի շրջանի ռազմաճակատի ամբողջ երկայնքով, սակայն հայկական ուժերին հաջողվեց կասեցնել հարձակումը, որին մասնակցում էր մեծ քանակությամբ զրահատեխնիկա եւ հետեւակ: Նույն օրը հայկական կազմավորումները լռեցրին թշնամու ռազմական հենակետերը Աղդամի շրջանի Ջինլի եւ Ջուբառլի գյուղերում, իսկ երեկոյան ադրբեջանական աղբյուրները հաղորդեցին, թե հայկական ջոկատներն Աղդամի շրջանում գրավել են 8 գյուղ եւ ընդհուպ մոտեցել շրջկենտրոնին՝ շրջանի տարածքում խորանալով հյուսիսից 8, հարավից 15 կմ:

Հունիսի 17-ին իրադրությունը Լեռնային Ղարաբաղում էլ ավելի է սրվել: Այդ օրն առավոտյան ադրբեջանական օդուժի 6 ռազմական ինքնաթիռներ ռմբակոծել են Մարտակերտի եւ Հադրութի շրջանների սահմանամերձ բնակավայրերը: Միաժամանակ թշնամին լայնածավալ գրոհ է ձեռնարկել Մարտակերտի շրջանի Լյուլասազ, Աղաբեկալենջ, Ներքին Հոռաթաղ եւ Մատաղիս գյուղերի ուղղությամբ: Նույն օրն իրադրությունը սրվել է նաեւ Ղարաբաղի հարավում՝ Հադրութի շրջանի ռազմաճակատում, որտեղ Ֆիզուլու շրջանի ռազմական հենակետերից թշնամին գրոհել է Ղաջար գյուղի ուղղությամբ եւ մի քանի ժամ տեւած համառ մարտերից հետո նահանջել՝ մարտադաշտում թողնելով մոտ 40 սպանված: Միաժամանակ Ադրբեջանի Մինգեչաուր քաղաքի մոտ տեղաբաշխված հակաօդային պաշտպանության զորամասից «երկիր-օդ» տիպի հրթիռներ են արձակվել Հադրութի շրջանի Էդիլլու գյուղի ուղղությամբ: Նույն օրը երեկոյան ժամը 19:30 Աղդամի շրջանի ռազմական հենակետերից 6 համազարկ է արձակվել Ստեփանակերտի վրա, որի հետեւանքով կան զոհեր եւ ավերածություններ: Նախնական տվյալներով, վնասվել է Ստեփանակերտի խոշոր արդյունաբերական ձեռնարկություններից մեկը: Այդ օրը ադրբեջանական աղբյուրները հաղորդել են, թե վերջին երեք օրերի մարտական գործողությունների ընթացքում հայկական ուժերը կորցրել են 40 զինվոր, 3 տանկ եւ մեկ հետեւակի մարտական մեքենա: Ռուսական աղբյուրները հաղորդել են, թե հունիսի 17-ին աղեն մարտեր էին ընթանում Աղդամ քաղաքի արվարձաններում, եւ քաղաքը վերջնական անկման եզրին է:

Թեեւ Ադրբեջանի արտգործնախարարության բարձրաստիճան մի պաշտոնյա հայտարարել է, թե լայնածավալ գրոհը սկսել են հայկական ուժերը, եւ Հայաստանի այն պնդումները, թե Ղարաբաղի որոշ զինված կազմավորումներ դուրս են հսկողությունից, չի համապատասխանում իրականությանը, այնուամենայնիվ ակնհայտ է, որ ռազմաճակատներում լարվածության նոր աճը հետեւանք է ադրբեջանական բանակի լայնածավալ հարձակումների, որոնց շնորհիվ իշխանությունները հույս ունեն համախմբել ժողովրդին՝ նրան կանգնեցնելով տարածքային նոր կորուստների հնարավոր փաստի առաջ: Եթե «երկիր-օդ» տիպի հրթիռների օգտագործումը վկայում է, որ Սուրաթ Հուսեյնովը մտադիր է Ղարաբաղի ռազմաճակատներում հաջողությունների հասնելով հաղթաթուղթ ձեռք բերել (Մինգեչաուրի հակաօդային պաշտպանության զորամասը գտնվում է նրա ուժերի հսկողության տակ), ապա այն հանգամանքը, որ վերջին երկու օրերի ընթացքում կտրուկ աշխուժացել է նաեւ օդուժը, ցույց է տալիս, որ իշխանությունների համար նույնպես իրենց դիրքի կայունության եւ ամրության ճանապարհն անցնում է Ղարաբաղի ռազմաճակատներով: Բոլոր դեպքերում, մի բան պարզ է՝ ստորագրված ոչ մի փաստաթուղթ չի կարող ռազմական գործողությունների դադարեցման երաշխիք լինել, եթե այն օգտագործողներն արել են դա միայն ի ցույց միջազգային հանրության եւ մտադիր չեն կամ չեն կարող իրականացնել: Իսկ ռազմական գործողությունների ընթացքը ցույց է տալիս, որ հազիվ թե հնարավոր լինի իրականացնել որեւէ փաստաթուղթ, քանի դեռ ադրբեջանական կողմը չի համոզվել, որ դա միակ ելքն է:

ԱՐՄԵՆ ԲԱՂԴԱՍԱՐՅԱՆ

Կվերահսկվի տրանսպորտի անցուղարձը

Անվտանգ երթեւեկությունը վերահսկելու համար Սյունիքի շրջանում ՆԳ վարչության կողմից ստեղծվում է հստակ գործող համակարգ: Կազմավորվել է առանձին ստորաբաժանում 50 հոգուց: Եղեգնաձորում, Գորիսում կկառուցվեն պահակակետեր, որոնք կվերահսկեն տրանսպորտի անցուղարձը: Շրջանի ՆԳԲ պետ Մուշեղ Խայլունցի հավաստիացմամբ, շատ շուտով լիակատար երաշխիքներ կստեղծվեն ճանապարհների անվտանգության առումով: Սյունիքի գոտու ռեգիոնալ ՆԳՎ-ն արդեն համալրվել է կադրերով: Կան նաեւ լրացուցիչ ուժեր, որոնք 1-2 ժամում կարող են հասնել դեպքի վայր: Կապանում, Գորիսում, Սիսիանում, Մեղրիում, այս տարվա ապրիլից՝ Վայքի եւ Եղեգնաձորի շրջանում, Ջերմուկում ՆԳԲ գործունեության կենտրոնացումը նպաստում է հանցագործությունների դեմ պայքարին:

Համաճարակ Գորիսում

Գորիսի շրջանի պետական սանիտարահամաճարակային ծառայության բժիշկ Անահիտ Պետրոսյանը հաղորդում է, որ բուժօգնության նպատակով իրենց են դիմել դիզենտերիայով հիվանդ 110 հիվանդ, որից 32-ը մանուկ: Դեպքի կապակցությամբ Գորիս է ժամանել մասնագիտական խումբ: ՀՀ պետական սանիտարական բժիշկ Ա. Մկրտչյանը, առողջապահության նախարարության սանիտարահամաճարակային վարչության պետ Սամվել Մանրիկյանը, մանրէաբաններ, համաճարակաբաններ:

Արձանագրված հիվանդության պատճառը Գորիս քաղաքը սնող աղբյուրի աղտոտումն է: Տեղում մշակվել է միջոցառումների գործողության ծրագիր: Բժշկի հաղորդմամբ, վտանգը դեռեւս չի անցել: Ջրի մանրէաբանական կազմը չի համապատասխանում պահանջվող նորմային: Հիվանդանոցի եւ սանէպիդկայանի բուժանձնակազմերը կատարում են քաղաքամասային համայցեր:

ՀԱՍՄԻԿ ԲԱԲԱՋԱՆՅԱՆ
Մեր սեփ. թղթակից, Գորիս

Պատրաստվում է «Սասուն» հայրենակցական միության համաժողով

Ինչպես հայտնել է «Սասուն» հայրենակցական միության նախագահ Կամո Արեյանը, օգոստոս-սեպտեմբեր ամիսներին կկայանա միության 2-րդ համաժողովը: Համագումարը պետք է հստակեցնի միության ծրագրային եւ կանոնադրական խնդիրները, անչափ կարեւոր է ճշտել գաղափարական ուղղվածությունը եւ ծրագրի լրամշակված տարբերակում ընդգծել գաղափարական եւ հոգեւոր-մշակութային աշխատանքների գերնպատակը՝ Հայ Դատի պաշտպանությունը: Միությունը լինելու է Հայ Դատը պաշտպանող հասարակական կազմակերպություն, որի մեջ ընդգրկված են տարբեր կուսակցությունների ներկայացուցիչներ: Հայրենակցական միությունների հարցում կան թյուրըմբռնումներ, այդ առումով համագումարը պետք է հստակեցնի միության անելիքները: «Ես կարեւորում եմ մասնավորապես արեւմտահայերից կազմված հայրենակցական միությունների համակարգված գործունեությունը Հայ Դատի պաշտպանության շուրջը: Կոչ ենք անում բոլոր սասունցիներին եւ տարոնցիներին աջակցելու միության համաժողովի կազմակերպական աշխատանքներին», ասաց Կամո Արեյանը: ՆՏ

Հայկական կիրակնօրյա դպրոցներն ԱՊՀ-ում

ՀՀ լուսավորության նախարարության արտաքին հարաբերությունների վարչության սփյուռքի բաժնի գլխավոր մասնագետ Նորայր Քեյյանը Նոյյան Տապան գործակալության թղթակցին հայտնել է, որ ներկայումս կիրակնօրյա հայկական դպրոցներ գործում են Մոսկվայում, Սանկտ Պետերբուրգում, Իրկուտսկում, Կեմերովոյում, Աստրախանում, Օրենբուրգում, Վլադիկավկազում, Նալչիկում եւ Ռուսաստանի մի շարք այլ քաղաքներում:

Ուկրաինայում կա 5 դպրոց, Մինսկում՝ 1, Մոլդովայում՝ 2, Միջին Ասիայում՝ 3: ՆՏ

Գազի եւ նավթի որոնումը շարունակվում է

Թանկարժեք եւ կիսաթանկարժեք քարերի արդյունահանումը պետք է դրվի պետական մակարդակի վրա: Այսօրվա հայտարարությամբ հանդես եկավ ՀՀ ընդերքի վարչության պետ Լազր Սարգսյանը: «Եթե ճիշտ օգտագործենք մեր բնական պաշարները, ապա կարող ենք ապահովել մեր ժողտնտեսության 20-30 տոկոսը», ասաց նա: Վարչության պետը նշեց, որ Ալավերդու [պղնձա]ձուլական գործարանի քանդումից հետո 200-250 մլն դոլլար է պետք, որպեսզի նորը կառուցվի: Խոսելով ածխի արտահանման մասին, Լազր Սարգսյանը հրապարակեց, որ կանխագուշակումներով հանրապետությունում առկա ածխի պաշարները հասնում են մի քանի մլն. տոննայի: Այժմ ծրագրված է օգտագործել Իջեւանի, Ջաջուռի եւ [...]րմանիսի ածխահանքերը: Առաջին երկու հանքերից արտահանումը կազմելու է տարեկան 15 հազար տոննա: Իհարկե, ըստ Սարգսյանի [...]ելով, արդյունահանման աշխատանքները դանդաղում են հեղուկ վառելիքի բացակայության պատճառով: Հայաստանի ածխի պաշարները կազմում է 1 մլն տոննա, [...] հանրապետությունն ի վիճակի արդյունահանել ընդամենը 20 հազար տոննա:

[...] է սկսել նաեւ ածխաստ[...] արդյունաբերության: Անդրադառնալով նավթի ու գազի արդյունահանման խնդիրներին, վարչության պետը նշեց, որ 41 տարվա ընթացքում 80-ից ավելի հորանցքեր են փորվել: Նրա ասելով, կանխագուշակումները, թե Հայաստանի ընդերքում գազ ու նավթ կա, ոչ ոք չի կարող հաստատել կամ ժխտել, քանի որ որոնողական աշխատանքները դեռեւս շարունակվում են: Կարակալայի հորանցքից վերջերս 1700 կմ-ից գազ է դուրս եկել, որտեղ են նախկին Հոկտեմբերյանի շրջանը հասցնել, սակայն գազի ճնշումն ընկել է: Վարչության պետի կարծիքով, եթե առաջին հորանցքից գազ դուրս գա, հավանաբար այլեւս չշարունակվեն նավթի որոնումները:

Խոսելով թանկարժեք մետաղների մասին, մասնավորապես ոսկու, պրն. Սարգսյանը նշեց, որ Հայաստանը ոսկու հարուստ պաշարներ ունի եւ ի տարբերություն նախկինի, այժմ մեր ոսկին Ռուսաստանում վերջնական վերամշակումից հետո վերադառնում է Հայաստան: Մշակվում է նաեւ տեղում ոսկու վերամշակման տեխնոլոգիաներ ներդնելու հարցը: Ա. Գ.

Հունիսի 18-ին Մոսկվայի միջբանկային վալյուտային բորսայում կայացած սակարկության ժամանակ ամերիկյան դոլլարի փոխարժեքը իջավ 1085 ռուբլու: Նախորդ սակարկության ժամանակ այն կազմել էր 1090 ռուբլի: Ուրբաթ օրը վաճառքի ծավալը կազմեց 42.710 միլիոն դոլլար (հունիսի 17-ին 35,010 մլն), 28.140 մլն (31,680) դոլլար նախնական պահանջարկի եւ 50.200 մլն (35,150) դոլլար առաջարկի դեպքում: Սակարկությանը մասնակցում էր 55 առեւտրային բանկ: ԻՖ

Դեմոկրատները կարծիք են հայտնում

Հայաստանի դեմոկրատական կուսակցության կենտրոնական խորհուրդը նախագահության հերթական նիստում քննարկեց ՀՀ եւ ԼՂՀ ղեկավարության կողմից Ղարաբաղի հիմնահարցի կարգավորմանն ուղղված Մինսկի խմբի առաջարկած «Անհապաղ միջոցառումների ժամանակացույցի» ստորագրման վերաբերյալ հարցը:

Նախագահությունը ուշադրություն հրավիրեց այն իրողության վրա, որ ԼՂՀ ղեկավարությունը նշված փաստաթուղթը ստորագրել է ՀՀ նախագահի միջամտությունից հետո, որը, հրաժարվելով ԼՂՀ նույնիսկ դե ֆակտո ճանաչելուց, այնուամենայնիվ, հնարավոր է համարել մասնակցել անկախ պետության իշխանության գերագույն մարմինների նիստին՝ հանձնելով Ղարաբաղի ապագայի համար ճակատագրական նշանակություն ունեցող այնպիսի որոշման, որը համապատասխանում է իր քաղաքական նկատառումներին, դրանով իսկ փաստորեն իր վրա վերցնելով հիմնահարցի լուծման հետեւանքների ողջ պատասխանատվությունը:

Միանշանակ պաշտպանելով ԼՂՀ-ի ճանաչման անհրաժեշտության իր սկզբունքային դիրքորոշումը, ՀԴԿ-ն առաջարկում է մինչեւ քաղաքական բանակցությունները սկսելը համապատասխան միջազգային նորմերի, Հայաստանի Հանրապետությունը ճանաչի ԼՂՀ-ն առնվազն իբրեւ պատերազմին մասնակցող կողմի, զինադադար հաստատվի քաղաքական բանակցությունների ամբողջ ժամանակամիջոցի համար եւ որպես ԼՂՀ անվտանգության երաշխիք նրա եւ Ադրբեջանի սահմանների վրա տեղակայվեն խաղաղարար ուժեր՝ կազմված գլխավորապես «երրորդ աշխարհի» երկրների ստորաբաժանումներից, որից հետո միայն ինքնապաշտպանական ուժերը դուրս բերվեն Քելբաջարի շրջանից, որպեսզի թույլ չտրվի այդ շրջանի վերառազմականացում, այնուհետեւ Հայաստանի Հանրապետության մասնակցությունը բանակցություններին սահմանափակել հայ-ադրբեջանական կոնֆլիկտի խնդրով, Արցախի հարցում միջնորդի դերով: Իսկ Արցախի հարցի վերաբերյալ բանակցությունները պետք է տեղի ունենան անմիջականորեն Ադրբեջանի եւ ԼՂՀ-ի միջեւ, գտնում են դեմոկրատները:

Նկատի ունենալով, որ ԼՂՀ-ն, իբրեւ անկախ պետություն, հռչակվել է ժողովրդական հանրաքվեով, Արցախի հարցի քաղաքական կարգավորման որեւէ տարբերակ, որը կընդունվի բանակցությունների արդյունքում եւ որը կփոխի ԼՂՀ ներկա կարգավիճակը, պետք է իր վերջնական հաստատումը գտնի դարձյալ ժողովրդական հանրաքվեի միջոցով:

Դեմոկրատները ղարաբաղցիների պայքարը քննարկում են իբրեւ հակագաղութային, ազգային-ազատագրական շարժում, եւ գտնում, որ այդ պատճառով Ղարաբաղի հարցի քննարկումն ու լուծումը պետք է դուրս բերվի ԵԱՀԽ շրջանակներից եւ տեղափոխվի ՄԱԿ-ի Ընդհանուր ժողովի ապագաղութացման կոմիտե: ■

digitised by A.R.A.R.@

Զրուցում

ՀԻՄԱՐՆԵՐԻ ՈՒ ՃԱՆԱՊԱՐՀՆԵՐԻ ՄԱՍԻՆ

Կարգուկանոնի կարոտ

«Երկու նախարարների տեղակալ» մտովի ես այդպես մկրտեցի Սուրեն Աբրահամյանին, իմանալով, որ հենց նա, ներքին գործերի նախարարի տեղակալն է գործնականում զբաղեցնում նույնպիսի պաշտոն «Սյունիք-Զանգեզուր» ծրագրի գծով պետնախարարի մոտ: Եւ շարունակելով համեմատությունը, մտածեցի. «հեշտ բան չէ, նրա համար էլ այնպես դժվար չէ՞, ինչպես Տրյուֆալդինոյի»: Այն, որ հեշտ չէ, պարզ դարձավ առաջին հայացքից: Մազը սափրված, ձիգ, բայց հոգնածությունն ու ճնշվածությունն անհնար էր թաքցնել: «Ուժային կառուցվածքների կոորդինատոր», ընդգծեց պարոն Աբրահամյանը, երբ ես հարցրի, թե այժմ ինչպես իրեն կոչել: Իսկ որ ուժային կառույցները շատ երկար ժամանակ «անոմ» էին, հայտնագործություն չէ:

Համակարգողը «շփման մեջ» մտավ ճիգեր գործադրելով: Ե՛ւ հոգնածության, ե՛ւ ծանրաբեռնվածության պատճառով, եւ նրա համար, որ ժամանակը չէ «շեփորահարել» ծրագրի մասին:

Ես էլ կառչեցի նրա այն բառերից, թե մարդկանց տոն է հարկավոր, նրանք այս դժվարին տարիների ընթացքում հոգնել են: Որ այդ տոնական տրամադրությունն ստեղծելն այնքան էլ բարդ բան չէ: Միայն ցանկություն լինի: Ճիշտ է, նրա բառերը վերաբերում էին զորակոչին, որ վերջապես, բանակ ծառայելը դադարել է «ընտանեկան ողբերգություն» լինելուց: Որ հաջողվել է վերածնել «դհոլ-զուռնայով» ավանդույթը: Հավանական է, որ դա հաջողվել է ոչ թե «հրամայական կարգով», այլ ժողովրդի ուղղակի տեսակ, թեկուզ դժվար ու դանդաղ, բայց բանակ իրոք ստեղծվում է: Եւ այն բանից, թե ինչպիսին կլինի, ինչ տրամադրությամբ կգնան այնտեղ մեր տղաները, կախված է բանակի որակը: Այո, մարդիկ հոգնել են, կլանված են ընթացիկ ու կենցաղային խնդիրներով, նրանք թեկուզ առողջ են առողջ վերացական հույսով, չեն կարող համակվել ներկայի հեռանկարներով: Նրանց համար դժվար է խճանկարային կտորտանքից ստեղծել ամբողջական պատկերը: Նրանք ավելի ու ավելի շատ են խոսում ու լսում վատի մասին: Ինչո՞ւ չպատմել նրանց նաեւ լավի մասին, թեկուզ առայժմ չկան աչքի ընկնող հաջողություններ, թեկուզ առայժմ միայն սկիզբն է: Ես համոզված եմ, որ պարոն Աբրահամյանի միայն մի արտահայտությունն այն մասին, թե նրանց, ովքեր աշխատում են «Սյունիք-Զանգեզուր» ծրագրի վրա, նպատակն է շլացփոփին, ստորինությանը վերջ տալ, անբաններին ու հանցագործներին պատժել, գործի դնել այն ամենը, որ կարող է գործել, մի խոսքով` կարգուկանոն հաստատել, չի կարող բարենպաստ ձեւով չազդել: Կարգուկանոնն ախր հենց այն բանն է, որի մասին մենք խոսում ենք գրեթե կարոտով: Պրն. Աբրահամյանն ասաց, որ դրա համար ազդելու երկու լծակ ունենք` համոզելն ու հարկադրելը: Եւ անմիջապես էլ ավելացրեց, որ ինքը «տպավորիչ տեսարանների» հակառակորդ է: Իր սկզբունքն է` թող կես ձայն լինի, բայց գործնական, առանց համադրեսների: Մի խոսքով, աշխատանք, առօրյա, առանց շեփորների ու սնապարծության:

Որ առօրյան աշխատանքով հագեցած է, կասկածելու հարկ չի լինի, չափից ավելի է այն ամենը, ինչ պետք է գործի գցեն, անգամ տիրապետելով վերահիշյալ ներգործության երկու լծակներին: Ընդ որում, այս երկու տարվա ընթացքում այնպես են խճճվել, խախտվել, լիովին անտեսվել նախկին մեխանիզմները, ամեն բան այնքան է խճճվել, որ հարկավոր է սկսել գրեթե այբից: Խախտվել են ոչ միայն միջհանրապետական, այլեւ ներքին կապերը: Հարեւան երկրներում, դա ծանոթ չէ: Մինչդեռ ինչ-որ մեկն ասաց, թե խելացի վարվելու դեպքում Զանգեզուրում էներգիան լիովին բավարար է, որպեսզի այն դառնա Քուվեյթ: Որ ինքն իրեն ապահովի եւ դեռ վաճառի: Պետք է ասեմ, որ այստեղ էլեկտրաէներգիայի վիճակն անհամեմատ լավ է, քան ձմռանն էր:

Սուրեն Աբրահամյանն ասաց, որ սկզբում թվում էր, թե գլուխ հանել չի լինի, որ կողմը նայում ես, հարցեր են:

Սակայն հաճախ թաքցնում են ուղղակի չաշխատելու ցանկությունը կամ չկարողանալը: Թվում է, թե արտադրանքը մեծ հարց է, հնարավոր չէ սարքել: Իսկ ընդամենը հարկավոր էր մաքրել նկուղները, լավոդ դնել եւ էլի ինչ-որ բաներ այն նվազագույնից, որ անհրաժեշտ է, եւ ահա արտադրանքը պատրաստ է: Կամ էլ ճանապարհները: Դրանք այս տարիների ընթացքում հասել են այնպիսի դրության, որ դժվար է չկրկնել հանրահայտ «Ռուսաստանը երկու խնդիր ունի` հիմարներն ու ճանապարհները» արտահայտությունը: Ինչ վերաբերում է առաջինին, դա հատուկ նկատի թեման է, իսկ երկրորդը... Դարձյալ խնդիրների պատճեն` բաղկացած «օբյեկտիվ հանգամանքներից»: Բայց ահա հենց բարեհանիվ գործի գցեցին եւ... Ես այդ ճանապարհներով անցել եմ, դրանից առաջ եւ դրանից հետո ծածկույթի բարձ հետքերը երեւում են, անիծյալ դարուփոսերը, որոնք գունազերծում են մայրուղին, չկան: Դա որակ է: Կա նաեւ մյուս կողմը` կարգուկանոնը ճանապարհների վրա, հանցագործ կառույցների վրա հսկողությունը, գործարար մարդկանց համար հենց գործով առանց ահի զբաղվելու հնարավորությունը: Եւ ոչ միայն Երեւան-Մեղրի ճանապարհի վրա, այլեւ Արցախի ողջ ուղղությամբ: Այդ նպատակով հանգուցային կետերում (Եղեգնաձորում, Սիսիանում, Կապանում, Գորիսում եւ այլն) գործելու են հատուկ պահակակետեր: Համալրված ոստիկանության եւ ՆԳՆ-ի առանձին դիվիզիոնից: Դրանք արդեն գործում են, ճիշտ է, առայժմ փոքր-ինչ «ծռմռված» տարբերակով, սակայն շուտով կլինեն համապատասխան շենքություն, հարմարություններ, մի խոսքով, ամեն բան տեղը տեղին:

Անդրադառնալով տակտիկային, Սուրեն Աբրահամյանը կրկնեց, որ խուսափում են ռոմեական հաղթանակներից: Որ հեշտության, արագության եւ ցուցադրության համար կարող էին Երեւանից հատուկ նշանակության ջոկատ բերել եւ «մեկ-երկու` այնուհետ հանել ու կարգուկանոն ստեղծել»: Սակայն նախընտրված է գործելու այլ համակարգ, աշխատանք կադրերի հետ տեղերում, որպեսզի նրանց մեջ չառաջանա թերարժեքության բարդույթ «վերադասին» կուրորեն ենթարկվելու սովորություն: Չէ՞ որ սա իրենց հողն է, նրանք են այստեղ տերերը, նրանք են այստեղ ապրելու, ուրեմն եւ աշխատելու: Դրա համար էլ գլխավոր նպատակը կադրերի վրա հենվելն է: Այս նպատակով շրջանների ձեռնարկությունների, կազմակերպությունների ղեկավարների հետ անցկացվում են շրջանային հատուկ հավաքներ:

Հրավիրվում են անգամ ղարաբաղցիները: Լաչինի գոտին նույնպես ծրագրի հովանու ներքո է:

Այսօր դեռեւս կարելի է եռանդի վրա հենվել, իսկ վաղը` միայն կառուցվածքների, բառացիորեն այս թեման եզրափակեց Սուրեն Աբրահամյանը: Ինչպես եւ շատերը, որոնց հետ ես խոսեցի, նա ասաց, որ ամենածանրը տնտեսական բնագավառում է, այն խառնաշփոթի մեջ, որն այնտեղ տիրում էր տնտեսական նոր հարաբերությունների, շուկայի անցման եւ այլնի ընթացքում: Պատահաբար, երբ նստած էի նրա աշխատասենյակում, դարձա հաստատող խոսակցության վկան: Երեւանից Իրան ճանապարհին բռնել էին մի քանի տասնյակ տոննա ալյումինի կիսապատրաստուկ տեղափոխող ավտոշարասյուն: Լիցենզիա, փաստաթղթեր, ամեն բան կարգին: Կարծես թե կռվելու տեղ չկա: Կոոպերատիվները «ազնիվ-վնաճառ» կերպով գնել են դրանք եւ պատրաստվում էին Իրանում փոխանակել շատ պատրաստ ապրանքի հետ: Խնդիրն էլ այն է, որ կա նախագահի ու կառավարության հատուկ հանձնարարությունը հանրապետությունից գունավոր մետաղներ արտահանելու վերաբերյալ: Նշանակում է` գործողության անհամաձայնեցվածությունը մայրաքաղաքում է: Դա լավագույն դեպքում:

Երկու ձեռնարկություններում կարող են լինել մասեր կամ հումք, սակայն այդ մասին ոչ ոք չգիտի, փնտրում են յոթ սարից այն կողմ: Մինչդեռ հարկավոր բանն այստեղ է, ձեռքի տակ: Հարկավոր է իմանալ այդ մասին, հարկավոր է, որ լինի համախմբող կենտրոն, որպեսզի ամեն բան` սկսած ինֆորմացիայից մինչեւ հաշվառում եւ հսկողություն, կենտրոնացվի որոշակի կետում: Հենց դա էլ մտադիր է իրականացնել ծրագիրը: Այդ նպատակով մշակվել են տեստերի երկու տարբերակ, որոնք ուղարկվել են շրջանի ձեռնարկությունների ղեկավարներին: Առաջին հսկայական աշխատանք է կատարվել էլեկտրաէներգիայի անհիմն եւ ամենեւին էլ ոչ քիչ կորուստների վերաբերյալ: Էլեկտրաէներգիա վաճառվում է կոոպերատիվներին, գծերին զանգվածաբար միանում են բնակիչներ, գրաֆիկները չեն պահպանվում, մեզանից ո՞վ

Միգուցե նաեւ հույսը «մեկ էլ տեսար պոկվեցինքի» վրա է: Չպոկվեցին: Հանդիպեցին ծրագրի «բռունցքին»: Ամեն դեպքում այնքան էլ դյուրական չէ, որ ցուցումները, հրամանները, հատուկ հանձնարարություններն ուղղված այն բանին, որ կարգուկանոնն այնուամենայնիվ գոյություն ունենա, հաճախ օդում կախված են մնում, որ գործադիր մեխանիզմը լավ չի յուղված:

Մի երկու օրից, երբ գնում էի զինվորական ոստիկանության շտաբ, տղաներից մեկը բացականչեց. «Տես է, սողունները լի գնում են, գունավոր մետաղ են տանում»: «Լավ, հանգստացիր, ասացի ես, հավանաբար վերեւից վերջապես ցուցում է եղել ալյումին բարձած այդ մեքենաները Երեւան վերադարձնել: Ես տեսել եմ նրանց երեք օր առաջ էին գալիս Սիսիանում»: «Ինչ Երեւան, ինչ երեք օր, բացականչեց զրուցակիցս, ախր սա Իրանի ճանապարհն է: Իսկ այս բեռը ես այսօր եմ կանգնեցրել»: Իսկ հետո մի «զվարճալի դրվագ» պատմեց, թե ինչպես է կանգնեցրել անկյունակալ, թե հաստոցներ բարձած մեքենան, եւ փաստաթղթեր պահանջել: Բեռն ուղեկցողը գլխով ցույց է տվել` այնտեղ է, մեքենայի մեջ: Իսկ «այնտեղ» փող է եղել: Հատուկ նման դեպքերի համար: «Ինձ այդպիսի «փաստաթղթեր» պետք չեն, շարունակեց ուղեկիցս, արի հետեւից»: Իսկ այդ տիպը ուսերը թափ տվեց` «հիմար էլ կմնաս»:

Չգիտեմ էլ, թե դա որքանով կապ ունի «ճանապարհների ու հիմարների» հարցի հետ, սակայն... Սակայն շատ կուզեի, որ «Սյունիք-Զանգեզուր» ծրագիրն ի վիճակի լիներ այն լավագույնս լուծելու համար:

ԻՌԱ ՄԱՐՏԻՐՈՍՅԱՆ
Լրագրող

Հայտարարություն

Բուհերի աշխատողների եւ ուսանողների արհեստակցական կազմակերպությունների միության գործադրական կոմիտեն ս.թ. հունիսի 24-ին, ժամը 11-ին Ազատության հրապարակում հրավիրում է հանրահավաք:

Քննարկվելու են բուհական կրթության եւ գիտության ոլորտում [illegible], համակարգի աշխատավորության ու ուսանողության սոցիալական դրությանը վերաբերող հարցեր:

Հանրահավաքին հրավիրվում են բուհերի, գիտական հիմնարկների աշխատողները եւ ուսանողները:

Ցանկալի է մտավորականության լայն խավերի, նաեւ բոլոր շահագրգիռ կազմակերպությունների ու անհատների մասնակցությունը:

Գործադրական կոմիտե
17 հունիսի, 1993 թ.

Հայտարարություն

Հայաստանի գործազրկությունից պաշտպանության հասարակական հիմնադրամը հնարավորություն ունի կազմակերպելու գյուղատնտեսական աշխատանքներ (աշխատանք ջերմոցում, անասնապահություն եւ այլն): Նշված աշխատանքներում ընդգրկվելու ցանկություն ունեցող բոլոր գործազուրկները կարող են դիմել հիմնադրամի խորհրդին:

Հիմնադրամի հասցեն. Երեւան, Հանրապետության հր. 10, Միությունների տուն, 1-ին հարկ, 19, 20, 22 սենյակներ:

Հեռախոս. 56.33.74, 56.02.29.

«Արամ Խաչատրյան» համերգասրահ

«Արամ Խաչատրյան-90» փառատոն

20 հունիսի
Երեւանի սիմֆոնիկ նվագախումբ
դիրիժոր Նորայր Արման (Կանադա)

Համերգը կսկսվի էմին Արիստակեսյանի «Հանդիսավոր կոչնակներով»` նվիրված Արամ Խաչատրյանի 90-ամյա հոբելյանին:

Տոնական բարձր տրամադրությունը, փայլուն գործիքավորումը բնորոշ են Օսկար Մոռավեցի «Կառնավալային նախերգանքին»: Երեւանի երաժշտասերներին գրեթե անծանոթ Օսկար Մոռավեցը (ծնվել է 1915 թ.) ազգությամբ չեխ է, ներկայումս` Կանադայի առաջատար կոմպոզիտորներից մեկը:

Բազմավաստակ թավջութակահարուհի Մեդեա Աբրահամյանն այդ օրը հանդես կգա Արամ Խաչատրյանի թավջութակի կոնցերտի կատարմամբ: 1946-ին գրված այս գործը աչքի է ընկնում մեղեդիական հազվագյուտ հագեցվածությամբ, նյութի լարված հետեւողական զարգացմամբ, գեղարվեստական ընդհանրացումների խորությամբ:

Համերգի ավարտին կհնչի գերմանացի կոմպոզիտոր Պաուլ Հինդեմիթի` «Կարլ Մարիա Վեբերի թեմաների սիմֆոնիկ կերպափոխումներ» քառամաս սյուիտը, դիմելով 18-19-րդ դարերի սահմանազանցիկ ռոմանտիկ կոմպոզիտոր Վեբերի թեմաներին, Հինդեմիթը դրանց տալիս է նոր, ժամանակակից երանգավորում, մեկնաբանում 20-րդ դարի երաժշտության ոճական նվաճումների դիրքերից:

Սկիզբը ժ. 17.30-ին:
«Արամ Խաչատրյան-90» փառատոնի տեղեկատվական կենտրոն

ԵՄՆ
20.06
դիրիժոր` Նորայր Արման (Կանադա)
մենակատար` Մեդեա Աբրահամյան

Տոմսերը վաճառվում են Ա. Խաչատրյանի անվան համերգասրահի տոմսարկղում, ժ. 11.00-18.00:

Կյանք

Ղազախստանի հայերը ակտիվանում են

Հունիսի 13-ին Ալմաթիում «Լույս» հայկական մշակութային կենտրոնի նախաձեռնությամբ տեղի ունեցավ հայ համայնքի ներկայացուցիչների հերթական հավաքը, որի ժամանակ որոշվեց հիմնել բարեգործական խմբակ: Խմբակի ուժերով նախատեսված է ղազախահայությանը ծանոթացնել հայ դասականների ստեղծագործություններին: Հավաքի մասնակիցները մայր հայրենիքի հետ պաշտած հոգեւոր ու մշակութային կապերի զարգացմանը խթանելու նպատակով տեղում հանգանակեցին 128 հազար ռուբլի: Հավաքի ընթացքում ելույթ ունեցավ Ղազախստանի Հանրապետությունում ՀՀ գործերի ժամանակավոր հավատարմատար Արման Մելիքյանը, որը ներկայացրեց Հայաստանի ներկա կացությունը, Ղարաբաղում տիրող իրավիճակը, պատմեց դեսպանատան խնդիրների մասին: Հավաքին մասնակցեց նաեւ Սամարղանդից ժամանած Ուզբեկստանի հայության հոգեւոր հովիվ եւ Կենտրոնական Ասիայի երկրներում Ամենայն Հայոց Կաթողիկոս Վազգեն Ա-ի ներկայացուցիչ Սերովբե վարդապետ Խաչատրյանը, որն իր ելույթում անդրադարձավ Հայ Առաքելական եկեղեցու ազգապահպան գործունեությանը: Հայր սուրբը գոհունակությամբ նշեց, որ Ալմաթիի հայ համայնքի պատմության ընթացքում առաջին անգամ լինելով, հայ եկեղեցու ներկայացուցիչը հնարավորություն է ստանում անմիջականորեն շփվել այդ հեռավոր ափերում ապրող բազմահազար հայորդիների հետ: Հավաքի մասնակիցները ցանկություն են հայտնել մկրտվել: Այդ նպատակով, երկու օր անց, հունիսի 15-ին անցկացվեց մկրտության արարողություն: Նկատի ունենալով այն հանգամանքը, որ Ալմաթիում առայժմ հայկական եկեղեցի չկա, տեղի հայերի կողմից ցանկություն հայտնվեց արարողությունը կազմակերպել ռուս ուղղափառ եկեղեցու տաճարում: Իր համաձայնությունը տվեց Ալմաթիի ու Սեմիպալատինսկի արքեպիսկոպոս Ալեքսին: Սակայն ռուս եկեղեցու ավելի ցածրաստիճան հոգեւորականները, հակառակ արքեպիսկոպոսի կարգադրությանը, խոչընդոտեցին այդ արարողության անցկացմանը` ելնելով «դավանաբանական» ինչ-ինչ տարբերություններից:

Արարողությունը տեղի ունեցավ Ալմաթիի հայաշատ քաղաքամասի բակերից մեկում: Տասնյակ հայորդիներ մկրտվեցին այդ օրը: Հայր Սերովբեն բարոյախրատական քարոզ կարդաց, հորդորելով բոլոր հայերին հավատարիմ մնալ իրենց նախնիների քրիստոնեական հավատին, Հայ Առաքելական եկեղեցուն եւ Հայաստանին: Ներկաները հավանություն տվեցին հայր սուրբի առաջարկին` մոտակա մեկ-երկու ամիսների ընթացքում Ալմաթիում կազմակերպել եւ գրանցել կրոնական համայնք, որով հայ եկեղեցին իր առաքելությունը կտարածի Ղազախստանի տարածքի վրա: Արարողությանը ներկա էին Ղազախստանում ՀՀ գործերի ժամանակավոր հավատարմատար Արման Մելիքյանը, հավատարմատարի տեղակալ Արամ Գրիգորյանը:

«Ազգ»

Պրոֆեսորների ազգանվեր գործունեությունը

«Պրոգրես» կոոպերատիվ ինստիտուտի Մարտունու մասնաճյուղը թեեւ ընդամենը երկու տարվա պատմություն ունի, բայց արդեն բարի համբավ է վայելում այդ շրջանում` 200 ուսանողների մեջ քիչ չեն Եղեգնաձորի, Կալինոյի, Վարդենիսի եւ Սեւանի շրջաններից եկած երիտասարդները:

Նման հաջողության համար ինստիտուտը մեծ չափով պարտական է երկու անվանի գիտնականների` ՀՀ Կառավարության տնտեսական խնդիրների գիտահետազոտական ինստիտուտի տնօրեն պրոֆեսոր Միհրան Գեւորգյանին եւ նույն հաստատության փոխտնօրեն պրոֆեսոր Եդվարդ Օրդյանին:

Տնտեսագետներ, իրավաբաններ եւ մանկավարժներ պատրաստող բուհում նրանց մեկտարյա դասավանդումը մասնաճյուղը Սեւանի ավազանի հոգեւոր ամենանշանակալից նվաճումներից մեկն է դարձել: Եւ զարմանալի չէ, որ ծագումով Մարտունեցի շատ մասնագետներ են հետեւել պրոֆեսորների օրինակին:

«Ազգ»

digitised by A.R.A.R.@

Սփյուռք

ԿԱԼԻՖՈՐՆԻԱ. ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՀԱՄԱՅՆՔ

Գաղտնիք չէ, որ վերջին տարիներին Հայաստանից ԱՄՆ արտահոսքը հասավ մեծ չափերի: Ամենատարբեր մակարդակի, բնավորության եւ ատարեքի մարդիկ այս կամ այն ձեւով վերջնականապես հաստատվեցին ամերիկյան մայրցամաքում: Անշուշտ, նրանց մի մասը հասավ հաջողությունների, մյուսը տակավին «փնտրտուքների» մեջ է: Նրանց առօրյա կյանքի, ձեռքբերումների, ինչպես նաեւ մտահոգությունների ու հոգսերի մասին մանրամասն իմացանք, թերթելով խմբագրությունում վերջերս ստացված Հայկական Բարեգործական Ընդհանուր Միության հրատարակած AGBU հանդեսի հերթական՝ դեկտեմբերյան (1992) համարը, որտեղ ընդարձակ հոդվածաշար է նվիրված հատկապես Լոս Անջելեսում, Հոլիվուդում եւ Գլենդեյլում ապրող մեր հայրենակիցներին: Ստորեւ թարգմանաբար ներկայացնում ենք հատվածներ այդ հոդվածաշարից:

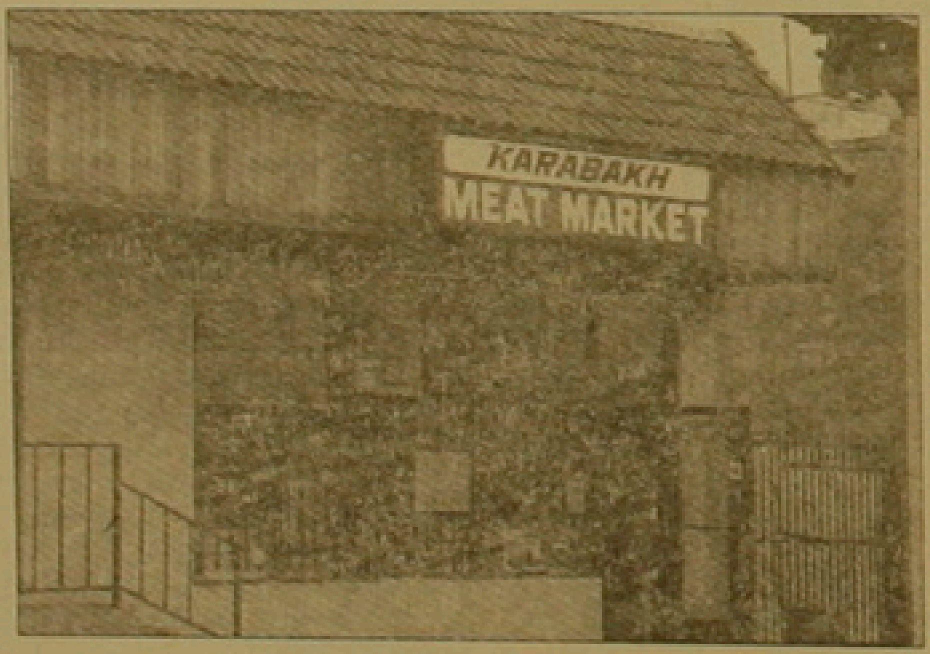

Լոս Անջելես: Սփյուռքի զարկերակը

Իրենց բնիկ համարող շատ հայեր թողնում հեռանում են այս քաղաքից: Նրանք չեն ցանկանում բացասաբար արտահայտվել, բայց նշում են, որ քաղաքն այն չէ այժմ, ինչ եղել է անցյալում:

Նրանց փոխարեն տարեկան մոտ 200000 վերաբնակիչներ մուտք են գործում վերջնականապես այստեղ հաստատվելու նպատակով: Լոս Անջելեսի միջազգային օդանավակայանը հանդիսանում է Միացյալ Նահանգներ մուտք գործելու ամենածանրաբեռնված «դարպասներից» երկրորդը: Սեուլ եւ Մեխիկո քաղաքներից հետո աշխարհում ամենից շատ կորեացիներ եւ մեքսիկացիներ ապրում են այստեղ՝ Լոս Անջելեսում, որը վերջին տարիներին նույնպես օրրան է դարձել նաեւ հայերի համար: Մեծն Լոս Անջելեսը կազմող 28 քաղաքներից մի քանիսում (հատկապես Հոլիվուդում, Գլենդեյլում, Պասադենայում եւ Մոնթեբելլոյում) հայերը զգալի քանակ են կազմում եւ փոքրամասնություններից «ամենանկատելիներն» են: Հոլիվուդում կան որոշ զբոսավայրեր, որտեղ բառացիորեն հայկական է ամեն ինչ, սկսած ռեստորաններից, իրավաբանական գրասենյակներից եւ վերջացրած օպտիկայի, երաժշտության եւ այլ բնույթի կրպակներով: Այդ զբոսավայրերից մեկն այդպես էլ կոչվում է՝ «Հայ պլազա» (հայկական հրապարակ): Այստեղ հաճախ կարելի է տեսնել տարեց մարդկանց, որոնք նարդու կամ թղթախաղի շուրջ հավաքված ժամանակ են սպանում, եւ սպիտակահեր տատիկների, որոնք «տաք» զրույցի են բռնված միմյանց հետ: Շաբաթ օրերին հայկական հարսանիքներն անպակաս են: Հայաստանյան միջոցառումները միշտ մարդաշատ են: Անցյալ օգոստոսին նշվեց Ոսկե Աշուն փառատոնը:

«Ինչպես Բեյրութը 20 տարի առաջ, Լոս Անջելեսն է այժմ դարձել սփյուռքի զարկերակը», ասում է Րաֆֆի Շաքուլյանը, անգլերեն լեզվով հրատարակվող Armenian International Magazine-ի տնօրենը: Զանազան կազմակերպությունների շարքին կարելի է նշել, որ քաղաքում գործում են 20 եկեղեցիներ, 11 դպրոց եւ հրատարակվում հայկական 11 թերթ: Այս տվյալները վերցված են Հայկական Տեղեկագրից, որի հրատարակիչ Բեռնար Բերբերյանի հաշվումներով, գրքի 484 էջերում նշված ամբողջ Կալիֆորնիայի հասցեների 80 տոկոսը գտնվում է Լոս Անջելեսում:

Իհարկե, հայերը բոլորը միանգամից չհայտնվեցին այստեղ: «Հոսքը» կատարվել է տասնամյակների ընթացքում, սկսած 1915 թվականի եղեռնից մազապուրծ փրկվածներից մինչեւ վերջին շրջանի փախստականները՝ Լիբանանից, Իրանից, Թուրքիայից եւ Խորհրդային Միությունից:

Նրանց մեծ մասը եկել է որպես գաղթականներ, մյուսները (մոտ 40-45 հազար) որպես փախստականներ: Գաղթականների մեծամասնությունը հարմարվել է իր նոր կյանքին, բնակություն հաստատել եւ աշխատանքի անցել ինչ-որ հովանավորի օժանդակությամբ: Մինչդեռ փախստականները ժամանել են ձեռնունայն ու առանց ծանոթությունների:

Միջին հաշվով 6-7 հազար վերաբնակիչների ընդունող քաղաքը 1988-ին հանկարծ իրեն գտավ 20 հազար մարդկանց ապաստան տալու պարտավորության առաջ: Այդ թվի կեսը կազմում էին Հայաստանից գաղթածները, որոնք օգտվեցին Գորբաչովյան վերակառուցման քաղաքականության ընձեռած հնարավորություններից: Ամերիկան էլ «սրտաբաց» ընդունում էր նրանց, այնքան ժամանակ, որ նրանք թերթիկներում լրացնում էին այն հիմնական կետը, թե հայրենիքում «նրանց հետապնդում են կամ հալածում»: Բայց 1989-ից սկսած Վաշինգտոնը սահմանափակումներ մտցրեց եւ մերժեց փախստականի կարգավիճակ շնորհել ժամանողներին, բացի այն դեպքերից, երբ նրանք Բաքվից էին:

Այդ թվականից սկսած մի նոր իրավիճակ էր ստեղծվում Ամերիկայում հաստատվողներին: Նրանք կարող էին աշխատանքի անցնել եւ անժամկետ բնակություն հաստատել այնտեղ, բայց քաղաքացի դառնալու իրավունք չունեին:

Դժվար է հաշվել, թե կոնկրետ ինչքան հայեր են ապրում այսօր Լոս Անջելեսում, պարզապես այն պատճառով, որ եթե գաղթողների ցուցակները կարելի է վերցնել համակարգիչներից, ապա ուրիշ քաղաքներից տեղափոխվածների եւ այլ կարգավիճակով ժամանածների մասին տեղեկություններ առհասարակ չկան: Պասադենա քաղաքի տվյալներով, 6500 հայեր են ապրում այնտեղ, որը կազմում է բնակչության ընդհանուր քանակի 5,6 տոկոսը: Սակայն հավանական է, որ նրանց թիվն ավելի շատ լինի: «Ասում են, որ Հոլիվուդում 60-80 հազար հայեր են ապրում, բայց դա նույնպես ճշգրիտ թիվ չէ», խոստովանում է Սիլվա Մանուկյանը՝ Լոս Անջելեսի Հանրային Գրադարանի Միջազգային բաժնի վարիչը: Գլենդեյլում հավանաբար կան 30-40 հազար հայեր, իսկ արեւելյան Հոլիվուդում ավելի քան 50 հազար հայեր: 1990 թվականին հրատարակված փոքրամասնությունների թվի վերաբերյալ գրքույկի տվյալների համաձայն, Լոս Անջելեսի հայկական բնակչությունը հասնում է 250 հազարի:

Այստեղ հայերը կարող են իրենց ամբողջ կյանքն անցկացնել առանց մի բառ անգլերեն խոսելու: Այն կատակով, բայց իրավացիորեն վերանվանված է «Լոս Արմենիա»:

Հոլիվուդ: Առաջին կանգառ

Հոլիվուդ անունն ամբողջ աշխարհով մեկ թովչանք է պատճառում բոլորին: Սակայն տեղացիների համար այն սովորական քաղաք է իր առօրյա հոգսերով, գողության ու քրեականության դեմ պայքարով եւ «հրոսակախմբերի» պատերին «դրոշմած» արձանություններով:

Այստեղ անհրապույր շենքերում ապրող բնակիչների երկու երրորդը «լատինոներ» են, այսինքն Հարավային Ամերիկայից եկածներ, մեծ մասը՝ Սալվադորից: Մնացյալները հայեր են, որոնք այստեղ համեմատաբար ավելի էժան բնակարաններ եւ ավելի մեծ հայկական համայնք են գտել:

Հայերն այստեղ հիմնականում գնումներ են կատարում հայկական խանութներից, օգտվում են հայ բժիշկների ծառայություններից, լսում են հայկական ռադիոյի հաղորդումները եւ ընկերություն անում միմյանց հետ: Այլ փոքրամասնությունների անդամների հետ շփումը հաճախ կռվի պատճառ կարող է դառնալ:

Հայկական Ավետարանական կենտրոնի նախկին տնօրենուհի Զաբել Ալահայդոյանը պատմում է մի տղայի մասին, որ դպրոց չէր գնում, վախենալով իր սալվադորցի դասընկերներից: Այդ վախն ստիպել էր մի խումբ երիտասարդների, որ իմի գալով կազմեն Հայկական Ուժ կոչվող հրոսակախումբը, հարկ եղած դեպքում պաշտպանելու համար իրենց հայրենակիցներին:

Տարակարծություններ կան նույնիսկ բնիկ եւ նոր ժամանած հայերի միջեւ: Երբեմն զգալի է «բախումը» արեւելահայերենի եւ արեւմտահայերենի: Լիլիթ Չախալյանն, օրինակ, Հոլիվուդ է եկել 1987 թվին: 17 տարեկան աղջկան ընկերների կարիք ուներ եւ անգլերեն չգիտեր: «Ես ինձ միայնակ էի զգում, ասում է նա, ինձ հետ ընկերություն չէին անում, իսկ երբ անգլերեն էի փորձում խոսել, սխալներս էին մատնացույց անում»:

«Տեղացի» հայերը լավ չեն ընդունում նոր եկածներին, ասելով, որ նրանք խաբեբա են ու ստախոս: Լիլիթի մայրը՝ Մարին դեռ չի աշխատում, այլ նպաստ է ստանում եւ անգլերեն սովորում, հույս ունենալով, որ մի օր կկարողանա աշխատել որպես ինժեներ: Բայց դժվար թե այդ տարիքում որեւէ մեկը համաձայնի նրան գործ առաջարկել, հատկապես այժմյան տնտեսական ճգնաժամի պայմաններում:

Չախալյաններն ապրում են 2 սենյականոց բնակարանում Հոլիվուդի այն մասում, որը ճանաչված է որպես Փոքրիկ Հայաստան: Նրանք ԱՄՆ էին եկել ընտանիքի հոր՝ Րաֆֆիի բուժման նպատակով: Նա «տարօրինակ» հիվանդություն էր ձեռք բերել եւ Հայաստանում բժիշկները չէին կարողացել հասկանալ: ԱՄՆ-ում եւս ոչ մի բժիշկ չկարողացավ ախտորոշել նրա հիվանդությունը, որն արտահայտվում է գլխացավերով եւ նոպաներով, որոնց պատճառով էլ չի կարողանում աշխատանքի անցնել: Մինչդեռ Հայաստանում նա բարձր պաշտոնի էր գյուղատնտեսության նախարարությունում: «Գլխավոր դժվարությունը լեզուն է, ասում է Մարին, ես պատրաստ եմ որեւէ գործ անել, բայց լեզու չգիտեմ, վախենում եմ ճիշտ չարտահայտվեմ»:

Ալահայդոյանի կարծիքով, ուսանող երիտասարդությունը լրջորեն չի վերաբերում դասերին: Նրանք մեծանում են անհարազատ մի միջավայրում, որտեղ հեշտ է «կուլ գնալ» համատարած «բարքերին»: Ծնողները շատ հաճախ չեն կարողանում ընտելանալ այդ բարքերին եւ երիտասարդներն իրենց անպաշտպան ու անօգնական են զգում: Բացակայությունները դպրոցում հաճախակի երեւույթ են: «Շատ կարեւոր է երիտասարդների շրջանում հասարակական գործունեություն ծավալելը», ասում է նա, բարձր գնահատելով, այնուամենայնիվ, Հայաստանից մեկնածների մոտ նկատվող ընտանիքի եւ պատվի հանդեպ ունեցած զգացողությունը:

Գլենդեյլ: Երբեմնի խաղաղ քաղաքը

Լոս Անջելեսից դեպի հյուսիս գտնվող լեռների ֆոնի վրա Գլենդեյլ քաղաքը խաղաղ, հաճելի մի վայր է կոկիկ մարգագետիններով, սիրուն տներով եւ բծախնդրորեն նախագծված պողոտաներով: Բնակչության մեծ մասը պատկանում է միջին եւ միջինից բարձր դասակարգերին: Մինչեւ վերջերս նրանց մեծամասնությունը պահպանողական անգլո-սաքսոններ էին:

60-ականներից սկսած հայերն սկսեցին տեղափոխվել Գլենդեյլ: Նրանց մեծ մասը եկավ Իրանից: Նրանք շատ շուտ հարմարվեցին տեղանքին, դարձան հասարակության բարգավաճ ու գործունյա անդամներ: Նրանցից մեկը՝ Լարի Զարյանը, նույնիսկ հասավ քաղաքապետի պաշտոնին:

80-ականների վերջերին Հայաստանից արտագաղթած հայերի ժամանումով պատկերը բավականին փոխվեց: Որոշ վայրերում երեկոյան սկսվեց տարածվել հայկական ճաշերի սուր հոտը, երաժշտության ու ծիծաղի բարձր «հնչյուններն» ու ընտանեկան այցելությունների սովորությունը: Դպրոցներն սկսեցին ընդունել մեծ թվով գաղթականների, որոնցից 15 տոկոսը միայն կարողանում էր անգլերեն ազատ արտահայտվել: Կիրակի օրերին բարեպաշտ հայ գլենդեյլցիները վրդովմունքով սկսեցին վերաբերվել այն փաստին, որ տղամարդիկ եկեղեցու բակում հավաքված ծխում ու զրուցում են իրար հետ, մինչ կանայք բարձրաձայն չեն արտահայտվում այդ մասին, նրանց այրերն էլ դուր չեն գալիս նորեկների բերած փոփոխությունները:

Ալիս Պետրոսյանը 30 տարի առաջ է ԱՄՆ արտագաղթել Իրանից: Այժմ նա Գլենդեյլի տարբեր ազգություններ միավորող հատուկ ծրագրավորված դպրոցի տնօրենուհին է: «Երբ ես այստեղ եկա, հայերը սակավաթիվ էին եւ բարձր մակարդակ ունեին: Բոլորն էլ հաջողակ էին եւ հայ լինելը պարզապես հրաշալի երեւույթ էր»:

Այժմ հայ դպրոցականների 30 տոկոսն է լավ սովորում եւ նույնիսկ ծնողներին խոսք հասկացնելը դժվար է: Հայկական Ուժ խմբակցության մասին խոսելիս նշում է, որ «նրանք տանը ինչ տեսնում են, այն էլ ընդօրինակում են՝ ծեծ, գոռում-գոչյուն: Նրանք զավակներն են ընկճված ծնողների, որոնք նախընտրում են սուրճ խմել ու ձեռնուկ ուտել ինքնակրթությամբ զբաղվելու, գիրք կամ թերթ կարդալու փոխարեն: Նրանց պատճառով բոլորին են պիտակ կպցնում»:

Նույն քննադատական խոսքերը լսում ես նաեւ Վաչիկ Ստեփանյանից, որը զբաղվում է անշարժ գույքի առեւտրով: «Անցած 14 տարիների ընթացքում ես երբեք չեմ ամաչել իմ հայությունից: Չորս-հինգ տարի առաջ, երբ նոր ժամանած հայեր մտան այս գործի մեջ եւ սկսեցին տներ կառուցել, դասական գործերը մեկը մյուսի ետեւից հեղեղեցին մեր գրասենյակը: Տների 80, գուցե եւ 90 տոկոսը անորակ են կառուցվում: Պարզապես ամաչում ես նշել, թե ով է կառուցել դրանք: Հիշում եմ, ինձ զանգեցին ասելու համար, թե անձրեւների ժամանակ խոհանոցից ջուր էր կաթում կամ լուսամուտները սխալ էին տեղադրված, եւ այլն»:

Այս երեւույթը վարկաբեկում է հեղինակությունը բոլոր նախկինում հարգանք ու պատիվ վայելող անձանց, որոնք դժվարանում են իրենց գործն առաջ տանել ինչպես առաջներում: «Այժմ ես ամաչում եմ ասել, որ հայ եմ: Կամաց-կամաց կորցնում եմ իմ օտար հաճախորդներին», շարունակում է Ստեփանյանը:

Ալիս Պետրոսյանի կարծիքով, եթե հայերն ուզում են առաջադիմել, նրանք պետք է փոխեն իրենց վերաբերմունքը: «Ճիշտ է, ազգային դիմագիծը պահպանելը լավ հատկություն է, նշում է նա, սակայն մենք նաեւ պետք է հարմարվենք ամերիկյան ապրելակերպին եւ ընդունենք նրա չափանիշները»:

Հայկական հրոսակախմբերը

Այսպես կոչված հայկական հրոսակներն առայժմ փոքրիկ, անվնաս խմբեր են, որոնք մութն ընկնելուց հետո թափառում են Հոլիվուդյան փողոցներում, սակայն եթե հասարակության կողմից լրիվ անտեսվեն, նրանք կարող են դառնալ իսկական պատուհասներ կամ նույնիսկ ոճրագործներ: Այսպես են մտածում Գլենդեյլի եւ Լոս Անջելեսի ոստիկանության բարձրաստիճան ծառայողները:

«Հայերն առհասարակ դժվարություններ հարուցող փոքրամասնություն չեն: Իրականում հայկական համայնքն ավելի օգտակար գործ է կատարում, քան մնացած համայնքները 15 միլիոն բնակչություն հաշվող այս տարածքում, որտեղ 125 տարբեր ազգություններ են ապրում», ասում է երկրորդ կարգի կապիտան Ռոբերտ Թեյլորը Լոս Անջելեսի ոստիկանությունից եւ ավելացնում. «Մյուս ազգությունների հրոսակախմբերի հետ համեմատած հայ պատանիները կազմակերպված ոճրագործներ չեն: Նրանք զինված էլ չեն: Ընդհանուր առմամբ վատ տղաներ չեն: Մեծ մասամբ նրանք ձանձրույթից դրդված են դիմում այդ քայլին»:

Բայց, իհարկե, հայերն էլ ունեն իրենց խնդիրները: Գլենդեյլի միջնակարգ դպրոցում, որտեղ 2.300 դպրոցականների մեկ երրորդը հայեր են, հայ պատանիներն իրար հետ ավելի շատ են կռվի բռնվում, քան ուրիշների հետ:

«Գաղթականների համար դժ-

digitised by A.R.A.R.@

վոր է միաժամանակ պահպանել իրենց ազգային նկարագիրը եւ պայքարել ձուլման վտանգի դեմ», շարունակում է Թեյլորը: «Ծնողները իրենց վիճակը բարելավելու ետեւից են ընկած եւ ժամանակ չունեն զբաղվել երեխաներով, որոնք տեսնելով Սանսեթ Բուլվարի խայտաբղետ գույները, չեն կարողանում դիմադրել գայթակղությանը», ասում է մեկ ուրիշ հասարակական գործիչ:

Սկաուտական շարժումների, ծխողների, կարատեի խմբակների կազմակերպումը կնպաստի, որ այս երիտասարդները կանգնեն ճիշտ ուղու վրա, բայց մեր ավանդական կազմակերպությունները բավական ժամանակ չեն տրամադրում նրանց: Մեկը մերժում է ընդունել նրանց անդամակցությունն ասելով, որ «տեղ չունի», «մյուսը նրանց խորհուրդ է տալիս սպասել», զանգահարվում են համայնքի ցավերով տառապող այրերը եւ եզրակացնում, որ Հոլիվուդի եւ մյուս շրջանների հայկական համայնքներն առավել քան ազգային կենտրոնների կարիքն ունեն, որտեղ կարողանան իրենց հովանու տակ վերցնել բոլոր նրանց, ովքեր օգնության կարոտ են:

Հարցի լուծմանը կնպաստի նաեւ ոստիկանությունում հայ ծառայողների թվաքանակի աճը, քանի որ դրանով կհեշտացվի հաղորդակցությունն այն երիտասարդների հետ, որոնք անգլերենին չեն տիրապետում:

«1980-ին ես միակ հայ ոստիկանն էի, ասում է Ջեկ Ալբոնյանը: Այսօր 8 հոգի ենք: Հաճախ բնակիչների անդորրը խանգարող դեպքեր կամ ճանապարհատրանսպորտային կանոնների խախտումներ ու մանր գողություններ արձանագրվում են, սակայն լուրջ հանցագործությունները շատ հազվադեպ են եւ սխալ կլիներ երիտասարդների այդ խմբերը համեմատել մյուս ազգությունների կազմակերպված հրոսակախմբերի հետ»:

Օգնության ձեռք մեկնողները

Հոլիվուդում, Գլենդեյլում, Պասադենայում եւ Մոնթեբելլոյում գործող Հայ Ավետարանական հասարակական ծառայությունն ու Հայկական Օգնության ընկերությունը կարեւոր «կամուրջ» են հանդիսանում գաղթականների եւ նոր աշխարհի միջեւ: Նրանք յուրաքանչյուր օր սպասարկում են մոտ 100 հոգու, ռմանց անգլերեն սովորեցնելով, ուրիշների փաստաթղթերը թարգմանելով կամ էլ նրանց բնակարանի, նպաստի ու բժշկության կարիքները հոգալով: Սակայն նրանց օգնելու դժվարություն շատ ավելի է, քան հնարավորությունները:

Լինելով ոչ-շահութաբեր կազմակերպություններ, դրանցում աշխատում են արաբերենին, ռուսերենին եւ պարսկերենին տիրապետող անձնավորություններ, որոնք ջանք ու եռանդ չեն խնայում իրենց այցելուներին բացատրելու որոշակի տարական կանոններ, որոնց իմացությունը կօգնի նրանց հարմարվելու իրենց նոր կյանքին: Այդ կանոնների շարքին, օրինակ, կարելի է նշել այն, որ չի կարելի սայլակները տուն տանել հանրախանութից, լվացքը փռել տան առաջամասի պատշգամբում, ավտոմեքենան կանգնեցնել հարեւանի բակում, բարձրաձայն երաժշտություն միացնել երեկոյան եւ այլն:

Սակայն միշտ չէ, որ նրանք հաջողության են հասնում: Այցելուները երբեմն համառորեն շարունակում են առաջ տանել «սակից արտաքսել ծախսելու» կամ որեւէ իր վերավաճառելու վաստ սովորությունները: Լինում են դեպքեր, երբ այդ կազմակերպություններին դիմում են հարթելու ընտանեկան անհամաձայնություններ, որոնք ծագում են հաճախ այն պատճառով, որ կանանց այստեղ ավելի շատ արտոնություններ են տրված, իսկ տղամարդիկ լեզու չիմանալու հետեւանքով աշխատանքի չեն կարողանում տեղավորվել:

Վերահիշյալ կազմակերպությունները փորձում են հնարավորին չափ դրականորեն լուծել առաջացած խնդիրները եւ համբերատար լինել իրենց հայրենակիցների հետ:

Հայկական եկեղեցիները: Սուրբ Հովհաննես-Կարապետ Մայր Տաճար

Մի ժամանակ կինոարվեստի կենտրոն համարվող «պատմական» Հոլիվուդից եւ Վայն փողոցից մի քանի քայլ այն կողմ է գտնվում մեր առաքելական եկեղեցու արեւմտյան թեմի նստավայրն ու մայր Տաճարը, որի առաջնորդն է Վաչե Արքեպիսկոպոս Հովսեփյանը:

1973-ին ձեռք բերված այս եկեղեցում այժմ ասեղ գցելու տեղ չի լինում կիրակի օրերը: Հետզհետե ավելացող բնակչության պահանջները բավարարելու նպատակով նոր եկեղեցիներ են բացվում քաղաքի ծայրամասում: Անցյալ տարի Ֆինիքսում, իսկ այս տարի՝ Նյուպորտ Բիչում եւ Կոստա Մեսայում: Այլ ծխական կենտրոններ հիմնվում են նաեւ Լա Վեռնում, Պալմ-Սփրինգում (Կալիֆորնիա) եւ Սիեթլում (Վաշինգտոն): Արեւմտյան թեմը ներկայումս բաղկացած է 22 ծխից: Ամեն ամառ 500 հայ երեխաներ հաճախում են 1 միլիոն դոլարով գնված ամառային ճամբարը, որը գտնվում է Ֆրեզնոյին մոտիկ Սեկոյա լեռների միջեւ: 160 ակրի վրա

Բաէ Քարփայյան եւ Կալիֆոռնիայի ՀԲԸՄ գերատեսչական տնօրեն Գրիգոր Սողոմոնյան

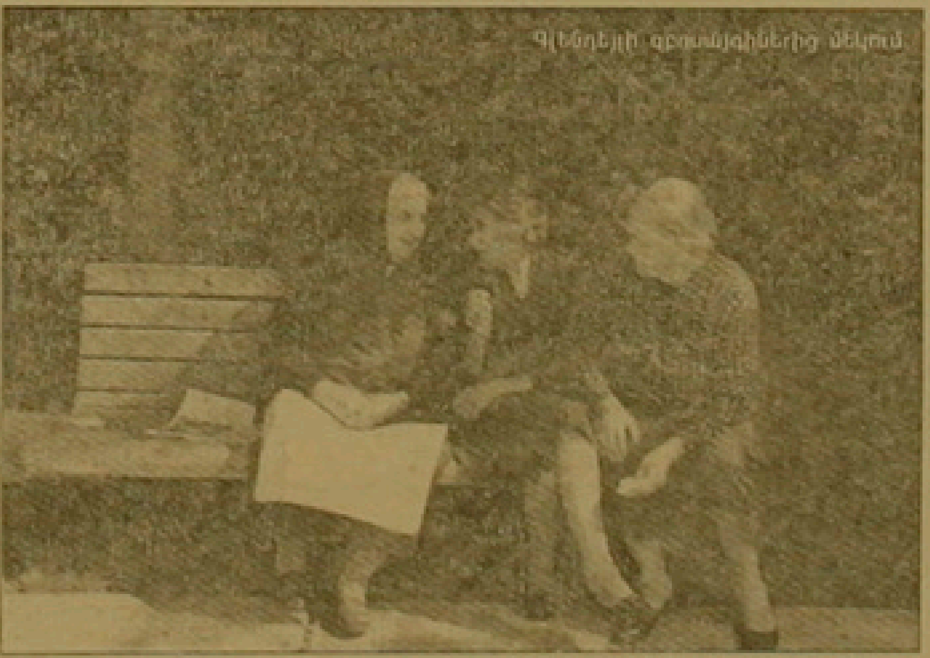

Գլենդէյլի զբոսայգիներից մէկում

Հայկական թերթերը

The Armenian Observer
Անգլերեն լեզվով շաբաթաթերթ
խմբագիր՝ ՕՇԻՆ ՔԵՇԻՇՅԱՆ

Armenian Life (Հայկական կյանք)
Հայերեն եւ անգլերեն լեզուներով շաբաթաթերթ
խմբագիր՝ ԱԲՈ ՋԱԲԱՐՅԱՆ

Ասպարեզ
Հայերեն եւ անգլերեն լեզուներով օրաթերթ
խմբագիր՝ ԺԱՆ ՔՈՍԱՔՅԱՆ

The California Courier
Անգլերեն լեզվով շաբաթաթերթ
խմբագիր՝ ՀԱՐՈՒԹ ՍԱՍՈՒՆՅԱՆ

Մասիս
Հայերեն շաբաթաթերթ
խմբագիր՝ ՀԱՐՈՒԹՅՈՒՆ ՍԱՂՐՅԱՆ

Nor Gyank (Նոր կյանք)
Հայերեն, անգլերեն եւ ֆրանսերեն լեզուներով շաբաթաթերթ
խմբագիր՝ ԳՐԻԳՈՐ ՇԵՆՅԱՆ

Նոր օր
Հայերեն եռօրյա թերթ
խմբագիր՝ ՀԱԿՈԲ ՊՈՂՈՍՅԱՆ

Փարոս
Հայերեն շաբաթաթերթ
խմբագիր՝ ՍՅՈՒԶԱՆ ԲՈՒՐՍԱԼՅԱՆ

Հայկական ռադիոծրագրերը

Ամերիկահայ ռադիոժամ
Տնօրեն՝ ՀԱՐԻ ՀԱՏԻԿՅԱՆ
Հայկական Սփյուռքի Ձայները
Հայկական Ազգային կոմիտե

Հայկական հեռուստածրագրերը

Armenian Tele-Time Inc.
Horizon ANC NETWORK
TELE ARMENIA

տարածված երկու լճերով եւ մարզական հարմարություններով օժտված այդ կենտրոնը մեծապես նպաստում է երիտասարդների հայեցի դաստիարակությանը:

Հայկական ավետարանական եկեղեցին միակ ծխական հաստատությունն է ամբողջ Մեծ Լոս Անջելեսի տարածքում, որն ամեն կիրակի եկեղեցական արարողությունները իր համայնքի հավատացյալներին մատուցում է թարգմանության միջոցով:

Հոգեւոր հովիվ Պերճ Ճամպազյանն այս երեւույթը բացատրում է հետեւյալ կերպ. «Յոթ տարի եկեղեցին օժտեցինք հատուկ սարքավորումներով, որպեսզի հնարավոր լինի արարողությունների միաժամանակյա թարգմանությունն ապահովել, հաշվի առնելով, որ այստեղ մոտ 12 տարբեր երկրներից ժամանած հայեր ունենք: Արդյունքն անկակածից մեծ էր. ավելի շատ հավատացյալներ սկսեցին հաճախել եկեղեցի»:

Ճամպազյանն ակտիվ գործունեություն է ծավալել նաեւ Ամերիկա գաղթած հայերի հոգսերը թեթեւացնելու առնչությամբ: Նա հայերեն լեզվով տեսաժապավեններ է պատրաստել տալիս հայոց պատմության եւ մշակութային ու հոգեւոր արժեքների մասին, կիրակի օրերը կաբելային հեռուստատեսության 9-րդ ալիքով հավելյալ արարողություններ է հեռարձակում:

Ձույց էջերի նյութերը պատրաստեցին
ԷԼԻԶ ՆԱԽՆԻԿՅԱՆԸ
ԴԱՎԻԹ ՉԵՆՅԱՆԸ

Ակնառու հայեր Կալիֆորնիայում

ԱՐՉԻ ՏԻԳՐԱՆՅԱՆ: Բարերար եւ հաջողակ գործարար Արչի Տիգրանյանին հաճախ են կոչում «Հայկական համայնքի կնքահայրը»: Նա 87 տարեկան է եւ Կալիֆորնիայում է ապրում 1923-ից ի վեր: Ընտանիքը Իզմիրի ջարդերից մազապուրծ տեղափոխվել է ԱՄՆ, որտեղ Արչին 1925 թվականին սկսել է աշխատել Ռալֆի շուկայում որպես բանջարեղենի վաճառող: Շուտով նա դառնում է այդ բաժնի վարիչը, իսկ հետագայում, օգտվելով ընձեռնված հնարավորություններից, նա իր սեփական հողամասն է գնում եւ բացում մի նոր շուկա, սպասարկելու համար Բեւերլի Հիլզի ամբողջ տարածքի բնակիչներին: Լավ ծառայության եւ ժպիտի օժանդակությամբ նա գրավում է հաճախորդներին եւ ընդարձակում իր գործը, բացելով նորանոր մասնաճյուղեր: «Հոչակավոր աստղեր էին գալիս գնումներ կատարելու, ասում է նա, եւ նրանք ինձ վստահում էին իրենց շատ գաղտնիքներն ու անհատական խնդիրները: Ես նրանց մասին շատ ավելին գիտեմ, քան նրանց ընտանիքները»:

Համայնքի ակտիվ անդամներից է. Ռոբարի ակումբի նախագահ է եղել: Այժմ քաղաքի Առեւտրի պալատի տնօրենն է: Օգնության ձեռք է մեկնել շատ հայերի: Գլխավոր բարերարն է Հոլիվուդի Թեքնյան-Տիգրանյան դպրոցի:

ՄՈՍՄՋՅԱՆ ԵՂԲԱՅՐՆԵՐ: Մոսմջյան եղբայրների ճակատագիրը շատ նման է ընդհանրապես բոլոր հայերի ճակատագրին, որոնք քաղաքական դեպքերի բերումով ստիպված են եղել միշտ տեղափոխվել մի երկրից մյուսը: Բայց նրանց կյանքը լի է եղել վճռականությամբ ու հաստատությամբ:

Սկսելով Սիրիայում բացված խաղալիքների խանութից, հետագայում նրանք ընդլայնել են իրենց գործը, հասնելով Լիբանան, Կիպրոս եւ արաբական մի շարք երկրներ: Այժմ տղամարդու նորաձեւության ու հագուստեղենի խանութներ ունեն ԱՄՆ-ում, Անգլիայում, Չինաստանում, Կուբայում եւ այլն: Նրանք անընդհատ ուղեւոր են նոր շուկաներ: Եղբայրներից Վիգենն ապրում է ԱՄՆ-ում, իսկ Աստեսը՝ Լոնդոնում: Նրանց հայրը՝ Գեւորգը նվիրել է Արտաշատի հախճապակու գործարանի բոլոր սարքավորումները:

ՏԻԳՐԱՆ ԹԵՎՐԻԶՅԱՆ: Երբ Ռեյգանի կողմից աշխատանքի նշանակվեց առաջին անգամ, նա ընդամենը 31 տարեկան էր եւ ամենաերիտասարդ քաղաքային դատավորը երկրում: Հետագայում Դուքմեջյանի կողմից նշանակվում է շրջանային դատարանի դատավոր: Նա առաջին ամերիկահայն է այդ ասպարեզում:

Ծնողները Խարբերդից են: Պատմի սղանությունից հետո, տատիկը 1914-ին ութ երեխաներով տեղափոխվում է ԱՄՆ, Լոս Անջելես, որտեղ զավակները ձեռնամուխ են լինում տարբեր առեւտրական գործերի:

Տիգրանը ավարտել է Հարավային Կալիֆորնիայի համալսարանը 1962-ին: Ունի երկու դուստր: Դասախոսում է մի շարք իրավաբանական ասոցիացիաներում: ՀԲԸՄ-ի կենտրոնական վարչության, ինչպես նաեւ Հայկական համագումարի տնօրենների կազմի անդամ է: Ունի ընկերական լայն շրջանակ եւ հեշտությամբ կարողանում է իր կյանքում համատեղել հայկականն ու ամերիկյանը:

ՄԱՅՔ ՏԵՐՏԵՐՅԱՆ: Գործարար աշխարհում մեծ հաջողությունների է հասել Մայք Տերտերյանը, որի համար ոչինչ առաջնահերթ խնդիր է: Դետրոյթից տեղափոխվելով Լոս Անջելես, նա աշխատանքի է անցնում կոշիկի ֆաբրիկայում, որտեղ հասնում է մինչեւ գլխավոր տնօրենի պաշտոնին: Հետո անցնում է գրասենյակային սարքավորումների վաճառքին: «Մի օր էլ, պատմում է նա, զանգի մի վաճառականի հանդիպեցի, որն ինձ գործ առաջարկեց ասելով, թե ես վաճառական եմ եւ հայ, ուրեմն եւ գլուխ կհանեմ այդ գործից»: Սկսել է աշխատել զարգի առեւտրով: Սկզբում մի փոքր վաճառախանութ է բաց անում, 10 աշխատակիցներով: Այժմ ընկերությունում ընդգրկված են 550 հոգի:

ԱՐՄԵՆ ՀԱՄԲԱՐ: Ծնվել է Նյու Յորքում: Հետագայում տեղափոխվել է Կալիֆորնիա եւ ակտիվ գործունեություն ծավալել այնտեղ: Մասնագիտացել է մեքենաների յուղերի արտադրման եւ լիցքավորման մեջ: Գրեթե բոլոր լիցքավորման կայաններում օգտագործում են նրա արտադրանքը: Չդիմանալով մրցակցությանը, շատ ու շատ ընկերություններ ստիպված են եղել փակելու իրենց արտադրամասերը: Մինչդեռ Արմեն Համբարի արտադրանքը դիմացել է ժամանակի քննությանը շնորհիվ իր բարձր որակի: Այն այժմ արտահանվում է նաեւ այլ երկրներ, այդ թվում նաեւ Չինաստան: ■

LUXUEUX STUDIOS MEUBLÉS
MONT-ARARAT
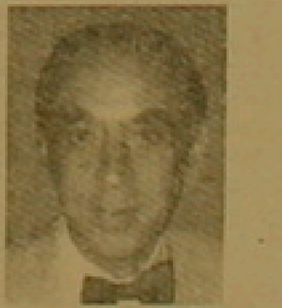
YEZEGUELIAN
DANS LE QUARTIER PRESTIGIEUX DES CHAMPS ELYSEES
Locations au mois 1200 $
Studios avec téléphone direct
TV couleur - kitchenette
ՇՔԵՂ ԿԱՀԱՎՈՐՎԱԾ ԿԱՑԱՐԱՆՆԵՐ ՓԱՐԻԶՈՒՄ
ԵԶԵԿԵԼՅԱՆ
ՇԱՆԶ' ԷԼԻԶԵԻ ՅԱՐԳԻ ԹԱՂԱՄԱՍՈՒՄ
ԱՄՍԵԿԱՆ 1200 $ ԴՈԼԱՐ ԿԱՐՈՂ ԵՔ ՎԱՐՁԵԼ
ՍՏՈՒԴԻԱ ՈՒՂԻՂ ՀԵՌԱԽՈՍՈՎ, ԳՈՒՆԱՎՈՐ ՀԵՌՈՒՍՏԱՑՈՒՅՑՈՎ ՈՒ ՓՈՔՐԻԿ ԽՈՀԱՆՈՑՈՎ
S'adresser : 34, avenue Champs-Elysées Paris 8e
Tél.: 43.59.65.81 Fax : 40.74.08.59

digitised by A.R.A.R.@

ՀԻՎԱՆԴՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ՊԱՏՄՈՒԹՅՈՒՆԸ

Ինչո՞ւ են առաջնորդների հիվանդությունները դառնում պետական գաղտնիք

Ուղիղ քառասուն տարի անց Գալինա Դմիտրիեւնան նորից անցավ «բոլոր ժողովուրդների առաջնորդի» մերձմոսկովյան ամառանոցի շեմով: 1953 թ. մարտի այն ցուրտ օրը առաջնորդը բոլորովին էլ չէր թողնում պետք հիվանդի տպավորություն: Մտածելու ժամանակ չկար: Նա անում էր այն, ինչն անհրաժեշտ էր վերակենդանացնող բժշկին: Նորից ու նորից մերսում էր նրա սիրտը: Մի քանի անգամ անծանոթ մարմնից նրան հետ էր քաշում Բերիան. «Բավական է»: Սակայն նա չէր հանձնվում: Իսկ երբ պարզ դարձավ, որ Իոսիֆ Վիսսարիոնովիչին էլ ոչինչ չի օգնի, Լավրենտի Պավլովիչը հրամայեց նրան... փակել խոհանոցում: Քանի ժամ այնտեղ մնաց՝ չի հիշում: Հիշում է միայն, որ ինքը դուրս եկավ՝ առաջնորդին ոչ ոք չէր պահպանում: Ամառանոցը դատարկ էր: Նա դուրս պրծավ ու վազեց մինչեւ խճուղի...

Ստալինի վերջին ժամերի մասին ականատեսների զարմանալի պատմվածքները հանդիսատեսը կլսի եւ կտեսնի, երբ էկրանին կհայտնվի վեցսերիանոց «Կրեմլի հիվանդությունները» հեռուստաֆիլմը: Կիմանա, թե ինչպես կաթվածահար առաջնորդը երկար ժամանակ զրկված էր բժշկական օգնությունից: Նրա անձնական պահապան Ռիբինը ճշգրտությամբ կպատմի, թե ով, երբ եւ ինչպես էր մտնում փոքր հյուրասենյակ, ուր պառկած էր նա: Իսկ մինչ այդ գրեթե 13 ժամ ոչ ոք չէր համարձակվում մտնել նրա մոտ՝ բոլորը գիտեին Բերիայի հեռախոսազանգի մասին. «Ընկեր Ստալինը քնած է, նրան չարթնացնեք»: Ավագ սերնդի կինոհանդիսատեսը վերադառնալով այն օրերի մթնոլորտ, հաստատապես առանց ծաղրանքի կվերաբերվի այժմ ողջ-առողջ Մարիա Դիմիտրիեւնա Կովրիգինայի հուշերին: Խորհրդային մարդկանց համար այն ողբերգական օրերին, երբ Լեւիտանը ողբագին ձայնով հաղորդում էր առաջնորդի վատթարացող վիճակի մասին, Կովրիգինայի, որպես Ռուսաստանի առողջապահության նախարարի, մոտ էին նետվում հայրենասերները: Ավելի հաճախ զինվորականները. «Վերցրեք, կտրեք իմ առողջ սիրտը: Նա ընկեր Ստալինին կօգնի վերապրել»:

Իսկ ինչո՞ւ դուք որոշեցիք դիմել այդ թեմային, «Տրուդի» թղթակիցը դիմեց ֆիլմի սցենարի հեղինակ Մարիա Վիշնեւեցկայային:

– Դա ունի երեք պատճառ: Նախեւառաջ Եվգենի Չազովի «Առողջություն եւ իշխանություն» գրքի լույս ընծայումը, որը ստիպում է խորհել շատ բանի մասին: Երկրորդ, վերջապես բացվեցին այն փաստաթղթերը, որոնք պահվում էին կուսակցության նախկին կենտրոնական արխիվում, եւ դրանից չօգտվել ուղղակի չէր կարելի: Երրորդ, ուղղակի բեմադրիչ Օլգա Կալինինայի, օպերատոր Միխայիլ Լեւիտինի եւ իմ մտադրությունները լիովին համընկան: Մենք զգացինք, որ ունենալով նոր նյութ, կկարողանանք այլ կերպ նայել նաեւ անցյալին: Փաստորեն, մեզանից առաջ իշխանավորների հիվանդությունների պատմությունով ոչ ոք չէր զբաղվել: Մեզ օգնում է Առաջին բժշկական ինստիտուտի առաջատար մասնագետ Վիկտոր Տոպոլյանսկին:

– Ձեզ հաջողվե՞ց արխիվներում գտնել որեւէ բան, որը ոչ մեկին հայտնի չէր:

– Իսկ դուք գիտե՞ք, որ մահամերձ Լենինը իր հայտնի նամակը թելադրեց ոչ թե 13-րդ, այլ 12-րդ համագումարին: Եւ նրա երկտողը՝ «բացել իմ մահից հետո», ավելի շուտ առասպել է: Պահպանվել է ամեն ինչ, բացի այդ երկտողից: Հերթապահ բժշկի օրագրում կա ճշգրիտ մի գրանցում. 1923 թ. ապրիլին, կուսակցական 12-րդ համագումարի աշխատանքի ընթացքում, լրիվ անգիտակից վիճակում Լենինը հանկարծ սկսեց բղավել, ցույց տալով դահլիճը. «համագումարը, ընկերներ, փաղանգ»: Այնուամենայնիվ, նամակը հրապարակվեց միայն նրա մահից հետո:

– Իսկ Նադեժդա Կոնստանտինովնա՞ն:

– Կարծում եմ, որ այդ էր նրա կամքը: Բացի Ստալինից, նամակում նշվում էին նաեւ Կամենեւի եւ Զինովեւի անունները: Իսկ գլխավորը՝ Ստալինին թուլացնելով լենինյան նամակն ամբողջովին քայքայում էր ողջ «եռյակի» հեղինակությունը: Հայտնի էր, որ Կրուպսկայան եղել էր զինովեւական: 23-ի զարնանը՝ իշխանության համար Տրոցկու եւ «եռյակի» միջեւ պայքարի եռուզեռում, դեռ կենդանի առաջնորդի կտակը նրան կարող էր անժամանակ թվալ: Ինչպես հայտնի է, Լենինի նամակը համագումարին Կրուպսկայան կենտկոմ հանձնեց միայն մի տարի եւ մի ամիս անց՝ 1924 թ. մայիսին:

– Ի դեպ, Լենինի հիվանդության ախտորոշման մասին: Ձեզ հաջողվե՞ց այն գտնել:

– Երբ ամեն ինչ պատմեմ, ֆիլմն արդեն անհետաքրքիր կլինի:

– Իրականությանը որքա՞ն են մոտ Ստալինի կողմից Լենինի թունավորման մասին լուրերը:

– Այդ վարկածը հիմնված է այն բանի վրա, որ Ստալինը շտապում էր Լենինին հաղթահարել Տրոցկու բացակայությամբ: Այն ոչ մի փաստացի ապացույցներ չունի, առայժմ:

– Ինչո՞ւ առաջացավ Իլյիչի մարմնի պահպանման գաղափա-

այստեղ՝ ընդհակառակը: Ժողովուրդը մեզ չի հասկանա»: Սակայն Չերժինսկին պնդեց. «Մեզանից յուրաքանչյուրն իր մոտ ցանկանում է ունենալ կենդանի ընկեր Լենինի լուսանկարը: Ահա եւ նա էլ կլինի»:

– Ուրեմն, առաջին սերիան նվիրված է Լենինին:

րը: Որեւէ փաստաթղթեր ձեր ձեռքն ընկա՞ն:

– Այո, եւ դրանք բավական հետաքրքիր են: Պաշտոնական վարկածը, ինչպես հայտնի է, հիմնվում է նրա վրա, որ ժողովուրդն իբր խնդրել էր այդ մասին. Ռուսաստանի խորքից իբր մարդիկ չէին հասցնի գալ Մոսկվա... Ճանապարհային բաղումը կազմակերպող հանձնաժողովի արձանագրությանը: Մասնակցելով այդ հանձնաժողովի նիստին, Չերժինսկին հայտարարեց. «Իլյիչին հարկավոր է պահպանել դարերով, միայն թե գիտությունը թույլ տա»: Սակայն այստեղ Վորոշիլովը անսպասելիորեն հայտնվեց ընդդիմադիր դերում. «Ինչպե՞ս թե: Մենք մասունքներ ենք դեն շպրտում, իսկ

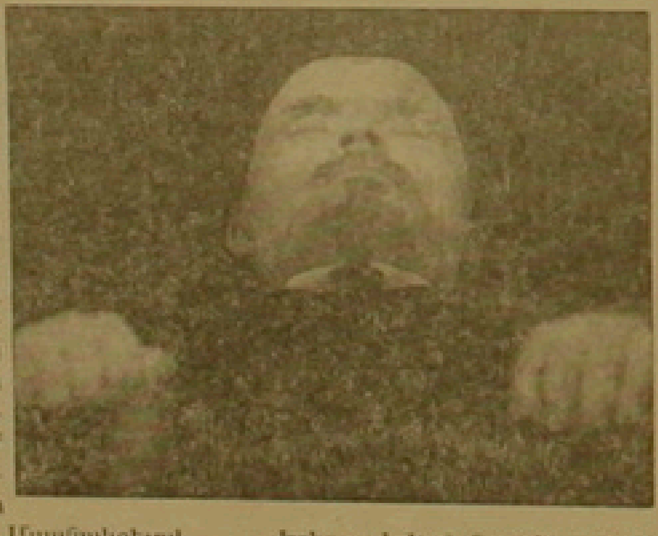

– Երկու սերիա՝ նյութերը շատ-շատ են: Երրորդ կինոնկարը կպատմի բժշկական ահաբեկչության մասին: Ասենք, Ֆրունզեի մահը: Նա մահացավ վիրաբուժական գործողության ժամանակ, նարկոզի չափի ավելացման հետեւանքով: Վիրահատմանը կողմ էին ոչ այնքան բժիշկները, որքան Ստալինը: Աբրիկոսովը, որը գրել էր հերձման մասին արձանագրությունը, ակնհայտորեն թաքցնում էր մահվան իսկական պատճառը:

– Իսկ Գորկու ճակատագի՞րը:

– Հիվանդության պատմությունները վկայում են, որ Գորկու, Մենժինսկու եւ Կույբիշեւի մահերը եղել են բնական: Առայժմ անհասկանալի են Ժդանովի մահվան հանգամանքները: 40-ական թվականների վերջին նա զառամյալ Ստալինի ամենահնարավոր հաջորդն էր: Պատմաբաններից ոմանք ենթադրում են, որ դա ոչ մի կերպ չէր գոհացնում Բերիային, մյուսները՝ Մալենկովին: Նրա մահը գաղտնիքով է պարուրված: Նախ այն բուժող բժիշկների համար անսպասելի էր, եւ երկրորդ, նրան չգիտես ինչու շտապեցին հերձել հենց առամանոցում, լոգանքի սենյակում: Այնպես որ, կասկածների համար բավական առիթ կա:

Չորրորդ ֆիլմը Ստալինի կյանքի վերջին տարիների մասին է: Հինգերորդը՝ Բրեժնեւի վերջին տարիների մասին: Նրա անձնական բժիշկը պատմում է, օրինակ, թե որքան աշխատանք կատարեցին զինակիցները, որպեսզի այդ անհույս հիվանդ մարդուն համոզեն զորք մտցնել Աֆղանստան: Սակայն ամենից շատ մեզ ցնցեց այն, որ Չեռնենկոն գլխավոր քարտուղար ընտրվեց արդեն լինելով առաջին կարգի հաշմանդամ: Բայց չէ՞ որ քաղբյուրոն այդ մասին տեղյակ էր:

– Անդրոպովն էլ ավելի առողջ չէր...

– Դե, ի՞նչ եք ասում: Նրան բուժող բժիշկները հավաստացած էին, որ նա առնվազն 5-7 տարի կարող է զբաղվել ակտիվ քաղաքականությամբ: Չէ՞ որ նա հիվանդ էր երիկամներից, ինչպես Ավստրիայի կանցլեր Բրունո Կրայսկին, որն, ինչպես հայտնի է, երկար ղեկավարեց: Անդրոպովին տարավ Ղրիմում հանգստանալու ժամանակ մրսելը:

Ո՞րն է առաջնորդների հիվանդությունների գաղտնիացման պատճառը: Եկեք հիշենք. մամուլը գրեթե ոչինչ չէր հաղորդում Մաո Ցզե Դունի եւ Չաուշեսկուի, Ֆիդել Կաստրոյի եւ Կիմ Իր Սենի, Վալտեր Ուլբրիխտի եւ «դրդեստարխիայի» շատ այլ առաջնորդների» հիվանդությունների մասին: Նրանց միշտ նկարագրում էին որպես «հավերժ երիտասարդ», «իրենց ժողովրդի եռանդով լի հայրերի»: Իսկ Յալթայի համաժողովի օրերին Ռուզվելտի հիվանդության, Ռեյգանի քաղցկեղային հիվանդության մասին տեղյակ էին ոչ միայն իրենք ԱՄՆ նախագահները, այլեւ ողջ երկիրը: Իսկ մեզ մոտ ղեկավարների ինքնազգացողությունը միշտ պետական գաղտնիք է, չնայած, եթե այն չլիներ, ապա հասկանալի կլիներ, թե ինչո՞ւ այս կամ այն ղեկավարն ընդունում էր այս կամ այն որոշումը, որն անբացատրելի է մինչեւ օր:

«Տրուդ», 9 հունիսի 1993

Բուտրոս Ղալին ելույթ ունեցավ Ուկրաինայի խորհրդարանում

ՄԱԿ-ի գլխավոր քարտուղար Բուտրոս Ղալին գտնում է, որ Ուկրաինան «էթնիկական բազմակիության իր հակումով կկարողանար զգալի ավանդ ներդնել ՄԱԿ-ի առջեւ ծառացած խնդիրների լուծման մեջ»: Ուրբաթ օրն Ուկրաինայի խորհրդարանում ելույթ ունենալով, նա հայտնեց, որ դրանք երեք հիմնական խնդիրներ են. խաղաղության եւ անվտանգության պահպանում, աջակցություն տնտեսական ու սոցիալական առաջընթացին, մարդու իրավունքների պաշտպանություն: Դրանք սերտորեն փոխկապակցված են: Բ. Ղալին նշեց Ուկրաինայի մեծ դերը ՄԱԿ-ի ստեղծման գործում եւ բարձր գնահատեց Հարավսլավիայում ՄԱԿ-ի խաղաղապահ ուժերին մասնակցող ուկրաինական գումարտակի ծառայությունները:

ԻՖ

Ելցինը գոհ է բանակցություններից

Ռուսաստանի նախագահ Բորիս Ելցինը հայտարարեց, որ ինքը «շատ գոհ է» հինգշաբթի օրը Մոսկվայի մարզում Ուկրաինայի նախագահ Լեոնիդ Կրավչուկի հետ վարած բանակցություններից: «Սեւծովյան նավատորմի հարցում վերջապես որոշակիություն մտցվեց: Նավատորմի բաժանումը չի թուլացնի մեր հարավային ընդհանուր սահմանների պաշտպանության հուսալիությունը: Այն չի թուլացնի նաեւ նավատորմի զորությունը, կլինի երկու հզոր նավատորմ, քանի որ Սեւծովյան նավտորմը մեծ է», ասաց Ելցինը, ուրբաթ օրը պատասխանելով ԻՖ-ի թղթակցի հարցերին: Սեւծովյան նավատորմի հիման վրա Ռուսաստանի ռազմածովային նավատորմ եւ Ուկրաինայի ռազմածովային ուժեր կազմավորելու համաձայնագիրը, սակայն, ոչ միանշանակ կերպով են ընկալել նավաստիները: Շատ մասնագետների կարծիքով, պայմանագիրը չկարողացավ լիովին արդարացնել երկու երկրների շահերի օգտին ընդհանուր խնդիրներ կատարող միասնական նավատորմը պահպանելու զինվորական նավաստիների հույսերը: Ըստ նախագահների համաձայնության, նավատորմը պետք է կիսվի հավասար չափով:

ԻՖ

Զորկինը դեմ է հատուկ կարծիքի հրապարակմանը

Ռուսաստանի Սահմանադրական դատարանի նախագահ Վալերի Զորկինը գտնում է, որ Սահմանադրական դատարանում դեռ պառակտում չկա, եւ կարելի է խոսել միայն անդամների տարաձայնությունների մասին: Նա այդ կարծիքը հայտնեց հինգշաբթի օրը լրագրողների հետ հանդիպման ժամանակ: Միեւնույն ժամանակ նա հույս ունի, որ դատավորների անձնական հավակնությունները հետին պլան կմղվեն: «Դեռ որեւէ գործի առթիվ սահմանադրական դատարանի վճռի հրապարակումից առաջ հրապարակվում եւ զանգվածային լրատվության միջոցներով տարածվում են դատավորների հատուկ կարծիքները», գանգատվեց Վ. Զորկինը: Սա չլսված երեւույթ է քաղաքակիրթ երկրներում, հայտարարեց նա: Վ. Զորկինը հայտարարեց, որ դատավճռի ընդունումից հետո դատարանի բոլոր անդամները պետք է հարգեն մեծամասնության կարծիքը:

ԻՖ

Հանքափորների գործադուլ արեւմտյան Վրաստանում

Վրաստանի արեւմուտքում գտնվող Տղիբուլի քաղաքում արդեն մի քանի օր գործադուլ են անում հանքափորները, որոնք պահանջում են քառապատիկ ավելացնել աշխատավարձը: Հանքափորները դադարեցրել են աշխատանքը եւ պահախմբեր կանգնեցրել քաղաքի կենտրոնում: Հինգշաբթի օրը գործադուլավորների հետ Վրաստանի խորհրդարանի մի խումբ պատգամավորների բանակցություններն արդյունք չտվեցին:

ԻՖ

Առեւտրի պակասորդը նվազել է

ԱՄՆ-ի վճարային հաշվեկշռի ներկա պակասորդը, որը ներառում է մնացած աշխարհի հետ կատարվող առեւտուրն ու գործառնությունները, փոքր-ինչ նվազել է 1993 թ. առաջին եռամսյակում: Առեւտրի նախարարության վկայության համաձայն, դա պայմանավորված է արտասահմանում ամերիկյան երկարատեւ ներդրումներից ստացվող եկամուտների ավելացմամբ եւ դրամական գումարների փոխանցումների կրճատմամբ, որը պակասորդի թվերի վրա ազդել է ապրանքների առեւտրի եւ ծառայությունների բնագավառում:

Ինչպես հաղորդեց Դաշնակցային առեւտրական գերատեսչությունը, ներկա ընդհանուր պակասորդն առաջին եռամսյակում կազմել է 20,909 միլիոն դոլար 1992 թ. չորրորդ եռամսյակի 23,687 միլիոնի դիմաց: Մասնավորապես անցյալ տարվա վերջին երեք ամիսներին 806 մլն դոլարով նվազած ԱՄՆ-ի արտասահմանյան երկարատեւ ներդրումներից ստացվող շահույթի հաշվեկշիռը ս.թ. հունվար-մարտին ավելացել է 1,613 միլիոն դոլարով: Նույն ժամանակահատվածում դրամական գումարների միակողմանի փոխանցումները, ներառյալ արտասահմանում կատարված գործառնությունները, 10,348 մլն դոլարից նվազել են 8,077 միլիոնի:

Ապրանքների եւ ծառայությունների առեւտրում ընդհանուր պակասորդը 14,445 միլիոն դոլարի է հասել 1992 թ. չորրորդ եռամսյակի 12,533 միլիոնի դիմաց: Դա նախարարությունը մասնավորապես բացատրում է կոմերցիոն առեւտրի պակասորդի աճով: Այդ առեւտրի պակասորդը 1992 թ. չորրորդ եռամսյակի 25,962 միլիոն դոլարից 1993 թ. առաջին երեք ամիսներին հասել է 29,068 միլիոնի:

ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ-ԻՏԱՌ-ՏԱՍՍ

Նավթը կբավականացնի 105 տարի

Մերձավոր Արեւելքում նավթի պաշարները «այդ շրջանում հանույթի ներկա ծավալը կարող են ապահովել եւս 105 տարով, ամբողջ աշխարհի միայն 43 տարվա դիմաց»: Այս մասին ասվում է Արեւմտյան Ասիայի վերաբերյալ տնտեսական ու սոցիալական հանձնաժողովի ՄԱԿ-ի կենտրոնակայանում տարածված տեղեկության մեջ:

«Շրջանում նավթի հայտնի պաշարները, նշվում է տեղեկության մեջ, 1991-1992 թթ. փաստորեն չեն փոխվել եւ կազմել են 574,8 միլիարդ բարել, որը համապատասխանում է համաշխարհային պաշարների 57,7 տոկոսին եւ նավթ արտահանող երկրների կազմակերպության անդամ պետությունների նավթի ընդհանուր պաշարների 77,4 տոկոսին: Սաուդյան Արաբիան ունի նավթի 260,3 միլիարդ բարել հայտնի պաշարներ, որ կազմում է Արեւմտյան Ասիայի երկրների ընդհանուր պաշարների 45,3 տոկոսը եւ համաշխարհային պաշարների 26,1 տոկոսը: Նավթի պաշարներով 2-րդ տեղում է Իրաքը, որտեղ դրանք կազմում են 100 միլիարդ բարել կամ շրջանի նավթի ընդհանուր պաշարների 17,4 տոկոսը եւ համաշխարհային պաշարների 10 տոկոսը: Սաուդյան Արաբիային, Իրաքին, Քուվեյթին եւ Արաբական Միացյալ Էմիրություններին միասին վերցրած ընկնում է նավթի համաշխարհային հայտնի պաշարների 55,5 տոկոսը: Այդ պաշարները կարող են շրջանում նավթահանույթի ներկա ծավալն ապահովել եւս 105 տարի, ամբողջ աշխարհի միայն 43 տարվա դիմաց: Սակայն շրջանի առանձին երկրներում այդ ցուցանիշը տարբեր է: Միացյալ Էմիրություններում այն կազմում է 115 տարի, Սաուդյան Արաբիայում՝ 84, Բահրեյնում՝ 6,7, Սիրիայում՝ 8,8 տարի»:

ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ-ԻՏԱՌ-ՏԱՍՍ

digitised by A.R.A.R.@

Ռուսաստանն օգնություն խնդրեց ՄՎՀ-ից

Ռուսաստանը դրամական օգնության խնդրանքով դիմել է միջազգային վալուտային հիմնադրամի (ՄՎՀ) հատուկ բաժանմունքին եւ թերեւս շուտով 1,5 միլիարդ դոլլար ստանա տնտեսական բարեփոխումների հետագա անցկացման համար, հաղորդեց Ֆրանսպրես գործակալությունը Վաշինգտոնից, վկայակոչելով ՄՎՀ-ին: Ինչպես հաղորդվում է, այդ գումարի հատկացման խնդրանք պարունակող պաշտոնական գրությունը ՄՎՀ-ում ստացվել է 1993 թ. հունիսի 14-ին: Մեկուկես միլիարդ դոլլարը Ռուսաստանին ըստ երեւույթին կհատկացվի նախքան Մեծ յոթնյակի երկրների ներկայացուցիչների բարձր մակարդակի հանդիպումը, որը նախատեսված է հուլիսի 7-ին: ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ-ԻՏԱՌ-ՏԱՍՍ

Տնտեսական անկում Եվրոպական միավորման երկրներում

1975 թվականից հետո առաջին անգամ այս տարի Եվրոպական միավորման անդամ երկրների տնտեսական աճի ցուցանիշները զրոյից ցածր կլինեն: Այդ մասին ասվում է Եվրոպական միավորումների հանձնաժողովի զեկուցագրում, որտեղ իրավիճակի ընդհանուր վատթարացման կապակցությամբ ներկայացվում է միավորման 12 երկրների տնտեսության զարգացման վերանայված կանխատեսումը: Եթե վեց ամիս առաջ փորձագետները ընթացիկ տարում ակնկալում էին միավորման անդամ երկրների ազգային համախառն ընդհանուր արտադրանքի 0,75 տոկոս աճ, ապա այժմ նրանք կանխատեսում են դրա 0,5 տոկոս նվազում: Փորձագետների կանխատեսումների համաձայն, այդ միտումը կպահպանվի առնվազն մինչեւ 1994 թ. կեսերը: ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ-ԻՏԱՌ-ՏԱՍՍ

Ուկրաինացի հանքափորները պահանջում են Դոնբասի ինքնուրույնություն

Ուկրաինացի հանքափորները միայն մասամբ են բավարարված հանրապետության ղեկավարության կողմից իրենց պահանջների կատարումից, ԻՖ-ին հայտարարեց Դոնեցկի գործադուլային կոմիտեի անդամ Նիկոլայ Կուրիծկոն: Նրա խոսքերով, սեպտեմբերի 26-ին նախագահին եւ պատգամավորներին վստահություն հայտնելու հանրաքվեի անցկացման մասին խորհրդարանի որոշումից հետո հանքափորների գլխավոր պահանջն է մնում Դոնբասին շրջանային ինքնուրույնության տրամադրումը: Բացի դրանից, հանքափորները պահանջում են տնտեսական մի շարք խնդիրների լուծում: Ներկայումս գործադուլ է անում Ուկրաինայի 246 ածխահանքերից 228-ը: Ուրբաթ օրը Դոնեցկում շարունակվում էին գործադուլավոր ձեռնարկությունների ներկայացուցիչների բազմահազարանոց հանրահավաքը, ինչպես նաեւ գործադուլավոր հանքափորների ներկայացուցիչների բանակցությունները կառավարական պատվիրակության հետ: ԻՖ

Ղրղզստանի նախագահը կայցելի Իրան

Ղրղզստանի նախագահ Ասկար Ակաեւը հունիսի 21-22-ը նախատեսում է պաշտոնական այց կատարել Իրանի Իսլամական Հանրապետություն: Ղրղզստանի արտգործնախարարի առաջին տեղակալ Միրզա Կապարովն ԻՖ-ին տված հարցազրույցում ընդգծեց, որ Բիշքեկը «շահագրգռված է իսլամական աշխարհում որոշակի կշիռ ունեցող եւ պատմամշակութային ու աշխարհագրական առումով մերձավոր Իրանի հետ բնականոն, կայուն հարաբերություններով»: Ենթադրվում է այցի ընթացքում ստորագրել հայտարարություն փոխհարաբերությունների հիմունքների մասին, ինչպես նաեւ մի շարք միջկառավարական համաձայնագրեր առեւտրատնտեսական համագործակցության, օդային հաղորդակցությունների, միջմայրցամաքային ավտոմոբիլային տրանսպորտի, զբոսաշրջության եւ ժողովրդական կրթության բնագավառի համագործակցության մասին: ԻՖ

Մշակույթ

Վարպետության անբասիրությունը

Ըստ էության, վարպետությունը միշտ անբասիր է, քանի որ մարմնավորում է մասնագիտականության հատուկ որակ: Այդուհանդերձ վարպետություն էլ կա, վարպետություն էլ, յուրաքանչյուր արվեստ գիտի այս տարբերության գինը...

Անբասիր վարպետության կնիքն է կրում Նորայր Արմանի դիրիժորական արվեստը: Կանադացի մեր հայրենակիցը կանգնած էր Հայաստանի ֆիլհարմոնիկ նվագախմբի ճոխակալի առջեւ փառատոնային համերգներից մեկի ժամանակ (հունիսի 11, «Արամ Խաչատրյան» համերգասրահ): Համերգի ծրագիրն ընդգրկում էր Արամ Խաչատրյանի «Սպարտակ» բալետի երրորդ սյուիտը, Սերգեյ Պրոկոֆեւի դաշնամուրի ու նվագախմբի թիվ 1 կոնցերտը (մենակատար՝ Անահիտ Ներսիսյան) եւ Էդվարդ Էլգարի «Էնիգմա-վարիացիաները»: Ծրագրից դուրս կատարվեցին հատվածներ Ռ. Շտրաուսի եւ Ժ. Բիզեի երաժշտությունից:

Արմանը Երեւան է եկել ոչ առաջին անգամ. նա այստեղ ելույթ ունեցավ ինչպես այս, այնպես էլ Երեւանի սիմֆոնիկ նվագախմբի հետ, դրսեւորելով դիրիժորի՝ նվագախմբի վրա երաժշտականորեն ու մանկավարժորեն ներազդելու լավագույն կողմերը:

Նվագախմբի վրա Արմանի մանկավարժական ազդեցությունն զգացվում է անգամ համերգի ընթացքում: Եւ այդ առումով նա հիշեցնում է Վարուժան Կոջյանին (թող պայծառ լինի նրա հիշատակը), որի ելույթները Երեւանում տեղի ունեցան անցյալ տարվա աշնանը:

Նորայր Արմանի արտիստական կերպարը հատկանշվում է վեհանձնությամբ ու զգացմունքների զուսպությամբ: Նրա կատարողական մոտեցումը կառուցվում է նոտատեքստի հանդեպ անսահման հարգանքով, որին հետեւում է մեկնաբանական «միջամտությունը»: Հավակնոտ մոտեցման բացակայությունը կատարվող պարտիտուրայի հանդեպ հանգեցնում է նրան, որ ունկնդրին հիանալի հնարավորություն է տրվում գնահատելու կոմպոզիտորի առավելություններն ու թերությունները:

Սա հատկապես դրսեւորվեց Էլգարի «Էնիգմա-վարիացիաները» կատարելիս, որտեղ անգլիացի կոմպոզիտորն իր բարեկամի կերպարը կերտել է սիմֆոնիկ ձեւափոխությունների միջոցով: Էլգարի հայտնի ստեղծագործությունը կանխատեսում էր «նվագախմբի ուղեկցողի» ժանրը, որը հանրահայտ է դարձել 20-րդ դարի երաժշտության մեջ (Ռավել, Պրոկոֆեւ, Բրիտտեն): Եւ կատարող սիմֆոնիկ կոլեկտիվի համար դա բոլոր գործիքային խմբերի հնարավորությունները ներկայացնելու հիանալի հնարավորություն է: Դրա հետ մեկտեղ երաժշտական ողջ ընթացքի պասսիվությունն ու ձեւերի ձգձգվածությունը դժվարացնում են Էլգարի ստեղծագործության ժամանակակից ընկալումը: Հնարավոր է, որ ես սուբյեկտիվ եմ:

Երիտասարդ Սերգեյ Պրոկոֆեւը, որն իր դաշնամուրային առաջին կոնցերտն ավարտել է 1912 թվականին, չի ընթացել ուղղակի ընդօրինակման ճանապարհով, թեեւ Իգոր Ստրավինսկու ազդեցության հետքերն ակնհայտ են: Սակայն եթե այդ երկու մեծ ռուսների միջեւ գեղագիտական զուգահեռներն անգամ հնարավոր էլ են, ապա Պրոկոֆեւի դաշնամուրային ոճի անհատականությունը կասկածից դուրս է: Եւ դաշնակահարուհի Անահիտ Ներսիսյանը, որ մենակատարում էր այդ օրը, ճիշտ տեղին, «բիսերի» ներքո կատարեց Պրոկոֆեւի կոնցերտից հետո ստեղծած հինգ «Սարկազմներից» մեկը: Անհետաքրքիր չէ նշելը, որ կոմպոզիտորը կոնցերտն առաջին անգամ կատարել է Մոսկվայում, դիրիժոր Կոնստանտին Սարաջեւի համագործակցությամբ:

Ներսիսյանի ու Արմանի մեկնաբանությամբ Պրոկոֆեւը դարձավ նորի արի մունետիկը: Նորի ծավալուն գաղափարներն ազդարարող հռետորական երանգը, որտեղ քնարական նրբազգացությանը հատկացված էր դիտողի համեստ տեղը, եւ ոչ թե խրախճանքների մասնակցի. կարճ այսպես կարելի է բնութագրել առաջարկված մեկնաբանությունը: Դաշնակահարուհի Ներսիսյանը դրանում կատարում էր բացահայտ նախաձեռնողի դեր: Նա արագացնում էր տեմպերը, իմաստային ու ռիթմային շեշտերը, հանդիսանում էր եւ նվագախմբի, եւ դիրիժորի ուղեցույցը: Լինելով հանրապետությունում այժմյան առաջնակարգ դաշնակահարուհիներից մեկը, Ներսիսյանը գտնվում է հիանալի ձեւի մեջ, իր յուրաքանչյուր ելույթում դրսեւորելով մասնագիտական մոտեցման կայունություն:

Արամ Խաչատրյանի երաժշտությունը, որը մեծապես հնչում էր փառատոնում, յուրաքանչյուր դիրիժորի համար դառնում է յուրօրինակ «լակմուսի թուղթ»: Այս փաստն առավել եւս հետաքրքիր է, որ Խաչատրյանի շատ ստեղծագործություններ կերպարային առումով թվում են շատ հստակ: Դրանց թվին է պատկանում նաեւ «Սպարտակ» բալետը: Դատելով բալետի երրորդ սյուիտի կատարումից, Նորայր Արմանը Խաչատրյանի երաժշտությունն ընկալում է ավելի շուտ ակադեմիական խստությամբ, քան իբրեւ առավել տարածված հնչերանգների ազատագրված երեւակայություն: Դիրիժորի ժլատ, զուսպ ժեստն ուղղված է խաչատրյանական երաժշտական մտքին եւ բացում է ըստ էության նոր բովանդակություն՝ զգացմունքների վեհանձն հավասարակշռվածությունը: Փոքր-ինչ ծանրակշիռ, հանգիստ, գերմանական ավանդույթին հակված Խաչատրյանը, ինչպիսին էր նա Արմանի մեկնաբանությամբ, զարգացման համար անսպասելի ու հետաքրքիր էր: Բացառապես երաժշտությամբ կլանված Արմանը հրաժարվում է արտաքին ցանկացած հուզականությունից: Նա նվագախումբը ղեկավարում է հեռուն, դասականորեն հավասարակշռված, սակայն առանց որեւէ ճնշման. Եւ վերջինս հնազանդորեն ենթարկվում է նրան, իր հետեւից տանելով նաեւ լսարանը:

ՍՎԵՏԼԱՆԱ ՍԱՐԳՍՅԱՆ
երաժշտագետ

Սուր Փշով

Ենթադրյալ հարցազրույցներ ՀՀ-ում հավատարմագրված դեսպանների հետ

❖ *Հարց Ամերիկայի դեսպանին.* Հարգելի պարոն դեսպան, ինչպիսի՞ քայլերի է դիմում Ձեր կառավարությունը Հայաստանի եւ Լեռնային Ղարաբաղի արտաշրջափակման համար:
- Արտաշրջափակման հարցը լուծելու համար մենք բարձր եւ ամուր ցանկապատով շրջափակեցինք մեր դեսպանության շենքը:

❖ *Հարց Ռուսաստանի դեսպանին.* Հարգելի պարոն դեսպան, ինչպե՞ս է Ձեր կառավարությունը մասնակցելու աղետի գոտու վերականգնման աշխատանքներին եւ օգնելու Ղարաբաղի հազարավոր անօթեւան փախստականներին:
- Մենք ինքներս անօթեւան ենք: Մինչեւ օրս չի լուծվել մեր դեսպանության շենքի հարցը:

❖ *Հարց Չինաստանի դեսպանին.* Հարգելի պարոն դեսպան, ինչպիսի՞ն է Ձեր երկրի արտաքին հարաբերությունների գերատեսչության կարծիքը Լեռնային Ղարաբաղի ինքնուրույնությունը ճանաչելու հարցի մասին:
- Մեր արտաքին հարաբերությունների գերատեսչությունը որպես առաջնահերթ հարց սկսել է մեր դեսպանության շենքի արտաքին եւ ներքին հարդարման աշխատանքները: Գաջում ենք պատերը:

❖ *Հարց Ֆրանսիայի դեսպանին.* Հարգելի տիկին դեսպան, ինչպե՞ս ավարտվեց Ֆրանսիայի կառավարության եւ Խորեն Աբրահամյանի միջեւ ծագած առճակատումը դեսպանության շենքի առնչությամբ:
- Պարոն Աբրահամյանը խղճով եւ մեծահոգությամբ ընդառաջ գնաց Ֆրանսիայի կառավարությանը եւ ժողովրդին: Կարելի է ասել, որ այդ առճակատումն ավարտված է: Մերսի, օրե վուար:

❖ *Հարց Թուրքիայի ենթադրյալ դեսպանին.* Հարգելի՛ դեսպան, Ձեր կառավարությունը ե՞րբ է մտադիր իր դեսպանատունը հիմնել Երեւանում:
- Նեյնիմ, նեյնիմ, աման նեյնիմ... (երգում է):
Շնորհակալություն համոզիչ եւ սպառիչ պատասխանների համար:

ԱՐԱ ՎԱՀՈՒՆԻ

ԱԶԳ - ՄԱՐԶԱԿԱՆ

ԵՎՐՈՊԱՅԻ ԱՌԱՋՆՈՒԹՅԱՆ ՄԱՍՆԱԿԻՑՆԵՐԸ ՀԱՅՏՆԻ ԵՆ

Հայաստանի պատանի շախմատիստները Հունգարիայի Սոմբատհեյ քաղաքում կայանալիք Եվրոպայի առաջնություններին կմասնակցեն 4 տարիքային խմբերի՝ 10, 12, 14, 16 տարեկանների մրցումներին:

– Մասնակիցների ընտրությունը կատարվել է հանրապետության առաջնությունների արդյունքներով, Սնարքի թղթակցին ասաց սպորտսվարչությանը կից շախմատի հանրապետական մասնագիտացված մարզադպրոցի տնօրեն, սպորտի վարպետ Վլադիմիր Հայրապետյանը: 13-ամյա Կարեն Ասատրյանը, չնայած առաջին անգամ է մասնակցելու նման բարձրակարգ մրցումներին, սակայն կարող է հավակնել մրցանակային տեղերից մեկին: Վիգեն Միրումյանը Դույսբուրգում տեղի ունեցած աշխարհի անցյալ տարվա առաջնությունից հետո զգալի փորձ է ձեռք բերել եւ նույնպես կարող է հաջող հանդես գալ 16 տարեկանների մրցաշարում: Նա վերջերս հաղթող ճանաչվեց մեծահասակների հանրապետության առաջին խմբի մրցաշարում եւ իրավունք ստացավ մասնակցել ՀՀ բարձրագույն խմբի առաջնությանը: Ընտրյալների թվում են նաեւ Նելլի եւ Նարինե Աղինյան քույրերը, Սարգիս Գաբրիելյանը, Տիգրան Մանուկյանը եւ Նաիրա Մովսիսյանը:

Մեծ հետաքրքրությամբ է սպասվում նաեւ ֆիզկուլտուրայի ինստիտուտի 19-ամյա ուսանող Հովհաննես Դանիելյանի ելույթը Դանիայի Վեյլե քաղաքում կայանալիք մինչեւ 20 տարեկան շախմատիստների Եվրոպայի առաջնությունում: Դանիելյանը Հայաստանի նախորդ առաջնությունում, որին մասնակցում էին գրեթե մեր բոլոր ուժեղագույն շախմատիստները, գրավեց մրցանակային երրորդ տեղը: Նա Բուենոս Այրեսում տեղի ունեցած մինչեւ 20 տարեկան շախմատիստների աշխարհի առաջնությունում եւ Ֆրանսիայի Կապելլա դե Գրանդ քաղաքում կայացած միջազգային մրցաշարում լրացրել է միջազգային վարպետի նորման:

Հովհաննես Դանիելյանը մինչեւ 18 տարեկանների աշխարհի փոխչեմպիոնն է: Դույսբուրգում անցյալ տարի տեղի ունեցած մրցաշարի հաղթողին նա զիջեց ընդամենը կես միավորով:

15-ամյա դպրոցական Էլինա Դանիելյանը, որը մինչեւ 20 տարեկան շախմատիստուհիների Եվրոպայի առաջնության մրցանակակիր է, այս անգամ իր մարզիչ, սպորտի վարպետ Հովիկ Խալիկյանի հետ նախապատրաստվում է մինչեւ 16 տարեկանների աշխարհի առաջնությանը, որը հուլիսի 17-30-ն անցկացվելու է Բրազիլիայում: Էլինան օգոստոսին հրավիրված է Ռումինիա մասնակցելու տղամարդկանց միջազգային երեք մրցաշարի, որոնցից երկուսին մասնակցելու են գրոսմայստերներ ու միջազգային վարպետներ: Նախատեսվում է նաեւ մասնակցությունը մինչեւ 20 տարեկան աղջիկների աշխարհի առաջնությանը (Կալկաթա, նոյեմբեր-դեկտեմբեր): Շուտով Էլինա Դանիելյանը կարժանանա միջազգային վարպետի կոչման: Սնարք

Կմասնակցեն միայն անհատական մրցումներին

Սուսերամարտի Հայաստանի Հանրապետության հավաքականը կմասնակցի հուլիսի 1-ից 10-ը Գերմանիայի Էսսեն քաղաքում կայանալիք աշխարհի առաջնությանը:

«Ցավոք, անհրաժեշտ ֆինանսական միջոցների բացակայության պատճառով Հայաստանի հավաքականը հանդես կգա միայն անհատական մրցումներում», Սնարքի թղթակցին ասաց հանրապետության սպորտսվարչության ավագ մարզիչ Ռոման Սահակյանը:

Այժմ հավաքականը, որի կազմում ընդգրկված են հանրապետության ուժեղագույն սուսերամարտիկներ Գագիկ Հովհաննիսյանը, Գեղամ Հովհաննիսյանը, Դավիթ Վարդանյանը, Սարգիս Այվազյանը եւ Անահիտ Ստեփանյանը, նախամեկնարկային ուսումնամարզական հավաք է անցկացնում Երեւանի մասնագիտացված մարզադպրոցում: Սնարք

Նոր աստղ

ԱՄՆ թեթեւ ատլետիկայի առաջնության ժամանակ անչափ բարձր արդյունքներ գրանցվեցին տղամարդկանց 100 մ արագավազքում, որին մասնակցում էր նաեւ աշխարհի եւ օլիմպիական խաղերի բազմակի չեմպիոն Կառլ Լյուիսը:

Նորահայտ աստղ, աշխարհի երիտասարդների չեմպիոն Անդրե Կեյսոնն տարածությունն անցավ 9,85 վրկում, որն իրոք ֆանտաստիկ նվաճում է:

Բարձր արդյունք ցույց տվեց նաեւ փառապանծ Կառլ Լյուիսը (9,90 վրկ), որը, սակայն, գրավեց ընդամենը 3-րդ տեղը:

Առջեւում Եվրոպայի եւ աշխարհի առաջնություններն են: ■

Կտրված առաջնություն

Այսօր տեղի կունենա ֆուտբոլի Հայաստանի Հանրապետության բարձրագույն խմբի երկրորդ առաջնության 11-րդ տուրի երեք հանդիպում:

Էջմիածնի մարզադաշտ, ժամը 18:00
«Զվարթնոց»-«Կոտայք»
Աշտարակի մարզադաշտ, ժամը 18:00
«Քասախ»-«Իմպուլս»
Արարատի մարզադաշտ, ժամը 18:00
«Ցեմենտ»-«Կանազ»

Վաղը կկայանա տուրի վերջին հանդիպումը. «Մալաթիա-Կիլիկիա»-ն կընդունի ՀԱԱ-ՖՐՄԱ-ին:

Երեկ տեղի ունեցավ տուրի կենտրոնական հանդիպումը: «Հրազդան» կենտրոնական մարզադաշտում մրցեցին առաջատարները՝ ՀԱԵՄ-ն ու «Վանը»: Հանդիպման հերոս դարձավ ՀԱԵՄ-ի հարձակվող Գեղամ Հովհաննիսյանը, որ երկու անգամ (24, 48 րոպեներ) գրավեց իր նախկին թիմակիցների դարպասը: 26-րդ րոպեին ՀԱԵՄ-ից աչքի ընկավ նաեւ Վարդան Մինասյանը: «Վանից» միակ պատասխան գոլը խփեց ընթացիկ առաջնությունում արդյունավետությամբ աչքի ընկնող եւ վերելքով հանդես եկող Հակոբ Տեր-Պետրոսյանը: ՀԱԵՄ-ն հաղթեց 3-1 հաշվով եւ շարունակում է իր հաղթարշավը:

Մեծ հետաքրքրություն է առաջացնում հաջորդ տուրում հունիսի 24-ին Աբովյանում կայանալիք «Բանանց»-ՀԱԵՄ հանդիպումը:

ՀՀ հավաքականի անհամատ երկարաժամկետ մրցումները ԱՄՆ առաջնությունը զգել է ռիթմից: ■

Բաժինը վարում է ՄԻՀՐԱՆ ՔԱՂԴԱՍԱՐՅԱՆԸ

digitised by A.R.A.R.@

AIRLINES OF AVIT

«ԱՎԻՏ» ֆիրման կազմակերպում է չվերթ

ԵՐԵՎԱՆ-ԽԱԲԱՐՈՎՍԿ

Թռիչքը կկայանա հունիսի 20-ին:
Տոմսերը վաճառվում են «Զվարթնոց» օդանավակայանի տոմսարկղերում:

Տեղեկությունների համար զանգահարել 56-49-78

Հայտարարություն

Վաճառվում են 2 եւ 3 սենյականոց բնակարաններ Մերձմոսկվայում (Մոսկվայից 9 կմ հեռու), նոր շենքում:

Հեռախոս
(095) 2974388, 2973111

Անշարժ գույքի եւ արժեթղթերի հայկական բորսա:

Հեռախոս
25.27.89 25.46.67

ՊՐՈՄԵԹԵՎՍ

Երբ ուզում եք թռչել Ալմա Աթա կամ այնտեղ առաքել բեռներ, երբ մտադրվել եք Ալմա Աթայով մեկնել Չինաստան, Վիետնամ, Հնդկաստան եւ Միջին ու Հարավարեւելյան Ասիայի այլ շրջաններ, շտապեցեք:

Հունիսի 24-ից «ԶՎԱՐԹՆՈՑ» օդանավակայանից Հայաստանի «ՊՐՈՄԵԹԵՒՍ» ունիվերսալ բորսան, Երեւանի «ԷՐԵԲՈՒՆԻ» ֆիրմային տնտհաշվարկային առեւտրական միավորումը Ղազախստանի եւ Հայաստանի ավիատորների աջակցությամբ ՏՈՒ-154 ինքնաթիռով կազմակերպում են կանոնավոր ամենօրյա ուղերթներ (հմ. 19024):

Տոմսերը վաճառվում են Երեւանի օդային հաղորդակցությունների կենտրոնական գործակալության բոլոր տոմսարկղերում:

Հեռախոսներ
23.38.13
23.24.52
57.07.56

KILIKIA T. T. S.

«Կիլիկիա - S.S.U.» - ընկերությունը առաջարկում է վարկերի ընդունման նոր տարբերակ.

Երկարաժամկետ վարկերի դիմաց վճարվում է

50% 3 ամսյա պայմանագրի դեպքում
120% 6 ամսյա պայմանագրի դեպքում
300% 1 տարվա պայմանագրի դեպքում

Կնքված պայմանագրերը մնում են ուժի մեջ:

Սայաթ-Նովայի պող. «Անի» հյուրանոց,
7-րդ հարկ, 730, 736 սենյակ
Վարկերի ընդունումը կատարվում է ժամը 10⁰⁰-ից 14⁰⁰-ը երեքշաբթի, չորեքշաբթի եւ հինգշաբթի օրերը:

Հեռ. 58-11-10, 59-43-70

PUBLISET

«ԼՈՒՅՍ-90»

«ԼՈՒՅՍ-90» գրավատունը գրավի դիմաց վճարում է կանխիկ դրամ, օրական 1%:
Գրավատունը գրավ է վերցնում ոսկյա իրեր եւ տարադրամ: Ընդունվում են նաեւ ավանդներ կազմակերպություններից եւ անհատ մարդկանցից, հետեւյալ տոկոսներով`
I եռամսյա ավանդի դեպքում 15% ամսական, որը ժամկետների վերջում կկազմի 45%:
II վեցամսյա ավանդի դեպքում 20% ամսական, որը ժամկետների վերջում կկազմի 120%:
III տարեկան ավանդի դեպքում 25% ամսական, որը ժամկետների վերջում կկազմի 300%:
Գրավատունը երաշխավորում է իր բոլոր տեսակի գործողությունները:
Դիմել 77-79-40 հեռ.
Գրավատունը աշխատում է ամեն օր, ժամը 11-16-ը, հանգստյան օրը կիրակի:
ԵՐԵՎԱՆ, ՍԵՒԱՍՏՈՊՈԼՅԱՆ 78 (ԹՈՒՄԱՆ ՄԵՍՐՈՊՅԱՆ ՄՈՏ, ՏՐԱՄՎԱՅԻ ՎԵՐՋԻՆ ԿԱՆԳԱՌ)

BEYOND IDIOM

CONTEMPORARY CROSSOVER ART IN ARMENIA

JUNE 21 - JUNE 30 1993

Arman Grigorian
Garen Andreasian
Sarkis Hamalbashian
Ashod Bayandour
Garineh Matsakian
Ruben Grigorian
Arthur Sarkissian
Ara Hovsepian
Arax Nerkararian
Gagik Ghazanjian
Ararat Sarkissian

ՍՈՒԲՅԵԿՏԻՎ ԻՆՏԵԳՐԱՑԻԱ

ՀԱՄԱՍՏԵՂԾԱԿԱՆ ԱՐՎԵՍՏԸ ՀԱՅԱՍՏԱՆՈՒՄ

ՅՈՒՆԻՍ 21 - ՅՈՒՆԻՍ 30 1993

ՑՈՒՑԱՀԱՆԴԵՍԻ ԲԱՑՈՒՄԸ ՅՈՒՆԻՍ 21, ԵՐԵԿՈՅԱՆ ԺԱՄԸ 7-ԻՆ
EXHIBITION OPENS JUNE 21, 7.00 P.M.

AMERICAN UNIVERSITY OF ARMENIA • 40, BAGHRAMIAN AVE.
ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԱՄԵՐԻԿՅԱՆ ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆ • ԲԱՂՐԱՄՅԱՆ 40

Երբ երբեւէ մտածել եք մասնակից լինել համաստեղծական արվեստի ցուցահանդեսի, Ձեր ներկայությունը Հայաստանի Ամերիկյան Համալսարանի նախասրահում արդեն իսկ ցանկալի անհրաժեշտություն է: Արեւադարձի օրը, հունիսի 21-ի իրիկվա ժամը 7-ը, կկարծենք, բարեհաճո պահ է ապառնող ծննդի:

ENTERPRISE Mercury

«ՄԵՐԿՈՒՐԻ»
ՁԵՌՆԱՐԿՈՒԹՅՈՒՆԸ ՀՈՒՆԻՍԻ 14-ԻՑ ՇԱՐՈՒՆԱԿՈՒՄ Է ՎԵՐԱԴԱՐՁՆԵԼ ՓԵՏՐՎԱՐԻ 9-ԻՑ ԱՊՐԻԼԻ 23-Ը ՔԱՂԱՔԱՑԻՆԵՐԻ ԿՈՂՄԻՑ ՆԵՐԴՐՎԱԾ ԳՈՒՄԱՐՆԵՐԸ ՀԱՄԱՁԱՅՆ ՊԱՅՄԱՆԱԳՐԻ:
«ՄԵՐԿՈՒՐԻ» ՍՊԸ-Ն ԽՆԴՐՈՒՄ Է ԺԱՄԱՆԱԿԻՆ ՆԵՐԿԱՅԱՆԱԼ (ԸՍՏ ՊԱՅՄԱՆԱԳՐԻ) ԳՈՒՄԱՐԸ ՍՏԱՆԱԼՈՒ ՀԱՄԱՐ:

«Մերկուրի»
Հասցեն է «Անի» հյուրանոց,
630 սենյակ,
հեռախոս 594.630

ENTERPRISE Mercury

PUBLISET

Լուրերի Հոսք

Ղազախստանն ընդունում է ՄԱԳԱՏԷ-ի հանձնարարականները

Ուրբաթ օրն Ալմա Աթայում ավարտվեց ՄԱԳԱՏԷ-ի միացյալ սեմինարի աշխատանքը, որը նվիրված էր միջուկային նյութերի հաշվառման ու վերահսկման պետական համակարգի կազմակերպմանը: ԻՖ-ին տված հարցազրույցում Ղազախստանի ատոմային էներգետիկայի գործակալության գլխավոր տնօրեն Վլադիմիր Շկոլնիկը նշեց, որ «այդ սեմինարում ներկայացված նյութերը Ղազախստանում թույլ են տալիս որոշել, թե ինչպես պետք է մոտենալ միջուկային նյութերի վերահսկման ու հաշվառման համակարգի, ինչպես նաեւ երկակի նշանակության նյութերի արտահանական վերահսկման համակարգի ստեղծմանը»: Վ. Շկոլնիկը նշեց, որ Ուզբեկստանից հետո Ղազախստանն ԱՊՀ երկրորդ պետությունն է, որն անցյալ տարի դիմեց ՄԱԳԱՏԷ-ին անդամակցելու խնդրանքով: Միջուկային զենքը չտարածելու պայմանագրին համապատասխան, Ղազախստանը միջուկային տերություն չի, ուստիեւ ՄԱԳԱՏԷ-ն հանրապետության միջուկային օբյեկտները վերահսկողության տակ է առնում միջուկային նյութերի պահպանման տեսակետից, հայտնեց նա: ԻՖ

Խորհրդարանը կասկածում է Շապոշնիկովի նշանակման օրինականությանը

Ռուսաստանի խորհրդարանը պաշտպանեց «Ռուսաստանյան միություն» ֆրակցիաների ընդդիմադիր դաշինքի ղեկավար Գենադի Սաենկոյի այն առաջարկությունը, որ մոտ ժամանակներս քննության առնվի Անվտանգության խորհրդի քարտուղարի հարցը այդ պաշտոնում Եվգենի Շապոշնիկովի նշանակման կապակցությամբ: Ինչպես նստաշրջանում ընդգծեց Գ. Սաենկոն, նախագահը Եվգենի Շապոշնիկովին խորհրդի քարտուղար նշանակելիս գերազանցել է իր իրավասությունները, քանի որ նրա թեկնածությունը չէր հաստատվել Գերագույն խորհրդում: Պաշտպանության եւ անվտանգության հարցերի կոմիտեի նախագահ Սերգեյ Ստեպաշինը չհամաձայնեց Գ. Սաենկոյի այդ մոտեցմանը, հիշեցնելով, որ Անվտանգության խորհրդի մասին օրենքի համաձայն, նախագահը սկզբում նշանակում է դրա քարտուղարին, իսկ ապա այդ թեկնածությունը քննարկում է խորհրդարանը: ԻՖ

Տաջիկա-աֆղանական սահմանում սպանվեց երկու ռուս սահմանապահ

Տաջիկա-աֆղանական սահմանի Փյանջի սահմանապահ ջոկատի ուղեկալներից մեկի տեղամասում սպանվել են ռուսաստանցի երկու սահմանապահ եւ մեկն էլ վիրավորվել է: Ինչպես ԻՖ-ին հայտնեց ռուսաստանյան սահմանապահ զորքերի շտաբի սահմանի պաշտպանության վարչության պետ Ալեքսանդր Բարանովը, հինգշաբթի կեսօրին Աֆղանստանի տարածքից սահմանապահների վրա կրակ է բացվել հրազենից: Սահմանն անցնելու փորձեր չեն ձեռնարկվել: Ներկայումս պարզվում են պատահարի մանրամասնությունները եւ կրակողների պատկանելությունը: ԻՖ

Հիմնադիր եւ հրատարակիչ
«Ազգ» թերթի հիմնադիր խորհուրդ

Գլխավոր խմբագիր
ՅԱԿՈԲ ԱՒԵՏԻՔԵԱՆ / հեռ. 521635

Խմբագիր
ՅԱԿՈԲ ԳԱՍՊԱՐԵԱՆ / 581841

Տնօրեն
ՍԱՐԳԻՍ ՍԱՐԳՍԵԱՆ / 562863

Apple® Macintosh®
համակարգչային շարվածք
«Ազգ» թերթի

Azg armenian daily

Editor
H. AVEDIKIAN / phone: 521635

47 Hanrapetoutian st.,
Yerevan, Armenia, 375010

Թերթի ձեւավորման եւ նկարազարդման հեղինակ ՊԱՎԵԼ ՂԱԼԼԱՔՅԱՆ

digitised by A.R.A.R.@